

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA UPRAVO**

Diplomsko delo

**CELOVITA ANALIZA POSLOVANJA IZBRANEGA
PODJETJA**

Špela Gašpar

Ljubljana, januar 2020

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA UPRAVO**

Diplomsko delo

CELOVITA ANALIZA POSLOVANJA IZBRANEGA PODJETJA

Kandidatka: Špela Gašpar
Vpisna številka: 04041896
Študijski program: Visokošolski strokovni študijski program Uprava 1. stopnja

Mentor: izr. prof. dr. Primož Pevcin

Ljubljana, januar 2020

IZJAVA O AVTORSTVU DIPLOMSKEGA DELA

Podpisana Špela Gašpar, študentka visokošolskega strokovnega študijskega programa Uprava 1. stopnja, z vpisno številko 04041896, sem avtorica diplomskega dela z naslovom Celovita analiza poslovanja izbranega podjetja.

S svojim podpisom zagotavljam, da:

- je predloženo delo izključno rezultat mojega lastnega raziskovalnega dela,
- sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oz. avtoric, ki jih uporabljam v predloženem delu, navedena oz. citirana v skladu s fakultetnimi navodili,
- sem poskrbela, da so vsa dela in mnenja drugih avtorjev oz. avtoric navedena v seznamu virov, ki je sestavni element predloženega dela in je zapisan v skladu s fakultetnimi navodili,
- sem pridobila vsa dovoljenja za uporabo avtorskih del, ki so v celoti prenesena v predloženo delo in sem to tudi jasno zapisala v predloženem delu,
- se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del, bodisi v obliki citata bodisi v obliki skoraj dobesečnega parafraziranja bodisi v grafični obliki, s katerim so tuje misli oz. ideje predstavljene kot moje lastne – kaznivo po zakonu (Zakon o avtorski in sorodnih pravicah, Ur. list RS, št. 21/95), kršitev pa se sankcionira tudi z ukrepi po pravilih Univerze v Ljubljani in Fakultete za upravo,
- se zavedam posledic, ki jih dokazano plagiatorstvo lahko predstavlja za predloženo delo in za moj status na Fakulteti za upravo,
- je elektronska oblika identična s tiskano obliko diplomskega dela ter soglašam z objavo dela v zbirki »Dela FU«.

Diplomsko delo je lektorirala: Lucija Hrženjak, prof. slov. in biolog.

Ljubljana, 6. 11. 2019

Podpis avtorice:

POVZETEK

V diplomskem delu je predstavljena celovita analiza poslovanja podjetja Generali leta 2007, ki je bilo zadnje leto predkriznega obdobja, in v pokriznem obdobju od leta 2015 do leta 2018. Zavarovalnica Generali spada v zasebni sektor, kar pomeni, da je njeno delovanje odvisno od sredstev, ki jih pridobi oziroma ustvari sama. S tega vidika naslavlja tako obstoječe kot bodoče partnerje oziroma stranke. Torej ji je v interesu, da nudi storitve, ki jih uporabniki potrebujejo. Namen diplomskega dela je ugotoviti in predstaviti delovanje celotne organizacije z vidika zaposlenih ter z vidika dobička pred kriznim obdobjem in po kriznem obdobju nedavne gospodarske in finančne krize. Finančni vidiki poslovanja omenjene zavarovalnice so z vidika našega raziskovanja zanimivi predvsem ob dejstvu, da je, kot smo že izpostavili, omenjeni pravni subjekt zasebne narave, zato je odvisen od lastnega delovanja oziroma dobička. Hkrati se ukvarja z zagotavljanjem dolgoročnih storitev, ki jih uporabniki štejejo kot naložbo v prihodnost. Za analizo poslovanja podjetja Generali smo uporabili komparativno in deskriptivno metodo. Poleg teh metod smo uporabili še zgodovinsko metodo raziskovanja, in sicer za analizo podatkov iz različnih zgodovinskih oziroma časovnih obdobj. V grobem lahko rečemo, da kriza ni negativno vplivala na delovanje zavarovalnice, predvsem zato, ker podatki o dobičku omenjenega obdobja kažejo pozitivne rezultate. Ključna ugotovitev je, da je zavarovalnica Generali uspešna na slovenskem trgu, zato je tudi upravičeno največja tuja zavarovalnica v Sloveniji.

Ključne besede: zavarovalnica, gospodarska kriza, analiza, finance, zaposleni, vizija, poslanstvo, vrednote, Generali.

ABSTRACT

COMPREHENSIVE ANALYSIS OF THE SELECTED COMPANY

The diploma thesis will present a comprehensive analysis of Generali's business operations in 2007, which was the last year before the crisis period and after the crisis period from 2015 to 2018. Generali belongs to the private sector, which roughly means that its operation depends on assets, acquired or created by herself. From this point of view, it addresses both existing and future partners or clients. So it is in the interest to provide the services that users need. The purpose of this diploma thesis is to identify and present the functioning of the entire organization, both from the perspective of employees and from the point of view of profit before the crisis period and after the crisis period of the recent economic and financial crisis. The financial aspects of the operations of the said insurance company are interesting from the point of view of our research, especially since, as we have already pointed out, the mentioned legal entity is of a private nature and therefore, depending on its activity or profit. At the same time engaged in providing long-term services that users consider to be an investment in the future. Generali was analyzed using a comparative and descriptive method. In addition, we can mention the historical research method by which we analyzed data from different historical or time periods. Roughly, it can be said that the crisis did not adversely affect the performance of the insurance company, mainly because profit data for the period indicated positive results. The key finding was that Generali was successful in the Slovenian market, which is why it is rightly the largest foreign insurance company in Slovenia.

Key words: insurance, economic crisis, analysis, finance, employees, vision, mission, values, Generali.

KAZALO

IZJAVA O AVTORSTVU DIPLOMSKEGA DELA	III
POVZETEK	V
ABSTRACT	VI
KAZALO	VII
KAZALO PONAŽORITEV	IX
KAZALO GRAFIKONOV	IX
KAZALO TABEL	IX
SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC IN OKRAJŠAV	X
1 UVOD	1
2 SPLOŠNO O ZAVAROVALNIŠTVU	3
2.1 OPIS DEJAVNOSTI ZAVAROVANJA	3
2.2 ZGODOVINA ZAVAROVALNIŠTVA V SVETU	4
2.3 ZGODOVINA ZAVAROVALNIŠTVA V SLOVENIJI	4
2.3.1 OBDOBJE PRED NASTANKOM JUGOSLAVIJE	5
2.3.2 OBDOBJE PRVE JUGOSLAVIJE	5
2.3.3 OBDOBJE DRUGE JUGOSLAVIJE	5
2.3.4 OBDOBJE PO OSAMOSVOJITVI SLOVENIJE	6
3 PRAVNA UREDITEV ZAVAROVALNIŠTVA V SLOVENIJI	7
3.1 PRAVNA PODLAGA	7
3.2 ZAVAROVALNI NADZOR	8
3.3 AKTIVNOSTI SLOVENSKEGA ZAVAROVALNEGA ZDRUŽENJA	8
4 ZAVAROVALNIŠKI TRG V SLOVENIJI	10
4.1 OPIS TRGA S PRODUKTI	10
4.2 TRŽNI DELEŽ	11
5 POJEM ANALIZE POSLOVANJA	13
5.1 ANALIZA ZAPOSLENIH	13
5.2 FINANČNA ANALIZA	14
5.2.1 BILANCA STANJA	14
5.2.2 IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA	16
6 PREDSTAVITEV ZAVAROVALNICE GENERALI	17
6.1 USTANOVITEV IN ZGODOVINA ZAVAROVALNICE	17
6.2 AKTIVNOSTI V ZAVAROVALNICI GENERALI	17
6.3 ZAPOSLENI	18
6.3.1 STRUKTURA ZAPOSLENIH GLEDE NA SPOL	18
6.3.2 STRUKTURA ZAPOSLENIH GLEDE NA STAROST	19
6.3.3 STRUKTURA ZAPOSLENIH GLEDE NA IZOBRAZBO	20
6.3.4 STRUKTURA ZAPOSLENIH GLEDE NA DELOVNO MESTO	21

6.4	POSLOVANJE GENERALIJA V SLOVENIJI	22
6.4.1	BILANCA STANJA GENERALIJA.....	23
6.4.2	IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA GENERALIJA.....	25
7	FINANČNA ANALIZA	27
7.1	DOBIČKONOSNOST	27
7.2	DONOS NA LASTNIŠKI KAPITAL	28
7.3	GOSPODARNOST	30
7.4	ZADOLŽENOST.....	31
8	ZAKLJUČEK.....	33
	LITERATURA IN VIRI.....	36

KAZALO PONAŽORITEV

KAZALO GRAFIKONOV

Grafikon 1: Struktura zaposlenih glede na spol.....	19
Grafikon 2: Struktura zaposlenih glede na starost	20
Grafikon 3: Zaposleni po izobrazbi	21
Grafikon 4: Struktura zaposlenih glede na delovno mesto	22
Grafikon 5: Dobičkonosnost podjetja Generali	28
Grafikon 6: Donos na lastniški kapital podjetja Generali	30
Grafikon 7: Gospodarnost podjetja Generali	31
Grafikon 8: Zadolženost podjetja Generali.....	32

KAZALO TABEL

Tabela 1: Tržni delež zavarovalnic v odstotkih	11
Tabela 2: Bilanca stanja za leta 2007, 2015 in 2018.....	24
Tabela 3: Izkaz poslovnega izida za leta 2007, 2015 in 2018	25
Tabela 4: Dobičkonosnost podjetja Generali	27
Tabela 5: Donos na lastniški kapital podjetja Generali	29
Tabela 6: Gospodarnost podjetja Generali	30
Tabela 7: Zadolženost podjetja Generali.....	32

SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC IN OKRAJŠAV

CEE	Central Eastern Europe
d. d.	delniška družba
d. o. o.	družba z omejeno odgovornostjo
PKZ	Prva kreditna zavarovalnica, d. d.
s. p.	samostojni podjetnik
SZZ	Slovensko zavarovalno združenje
ZZavar	Zakon o zavarovalništvu

1 UVOD

Živimo v času, ko je na trgu veliko ponudb za enako storitev oziroma proizvod. Izmed mnogo ponudb se potrošnik na osnovi zbranih informacij odloči za optimalno storitev ali izdelek oziroma za nakup dobrine, ki izpolnjuje največ njegovih potreb. In verjetno je enako tudi s sklepanjem zavarovanj. Eno zadnjih obdobj, ki je zaznamovalo ne samo slovenske, ampak tudi svetovne potrošnike, je finančna, gospodarska in navsezadnje tudi politična kriza, ki je značilna za nekajletno obdobje od leta 2008 naprej. Skladno s predpostavko tako imenovane krize za raziskovanje in analizo poslovanja podjetja Generali, d. d., izberemo leto 2007 in obdobje med letoma 2015 in 2018.

Desetletje pozneje od začetka krize lahko trdimo, da je gospodarstvo okrevalo in danes izkazuje pozitivno rast. Zato se ob dostopnih podatkovnih zbirkah med drugim posvetimo zaposlenosti v podjetju in zaposlene razdelimo na redno zaposlene ter na zunanje sodelavce, tj. zavarovalne zastopnike. Skozi analizo opredelimo oziroma pojasnimo gospodarske trende omenjene zavarovalnice.

Svoje raziskovanje razdelimo na tri področja. Najprej pojasnimo pojem zavarovalništva na sploh, pravno podlago in osnovne zavarovalne pojme. V drugem delu se osredotočamo na predmet analize: na zavarovalnico Generali kot gospodarski in pravni subjekt, predvsem z vidika razvoja podjetja, njegove zgodovine in ponudbe na trgu oziroma storitev, ki jih zagotavlja. V tretjem delu sledita analiza zaposlenih in finančna analiza, ki jo razdelimo na bilanco stanja, poslovni izid, dobičkonosnost ali zadolženost ter donos lastniškega kapitala.

Poleg uvoda in zaključka je diplomsko delo sestavljeno iz šestih vsebinskih poglavij. V prvem poglavju z naslovom Splošno o zavarovalništvu opišemo dejavnost zavarovalništva in osvetlimo njegovo zgodovino tako v svetu kot v Sloveniji. Poglavje, ki sledi, je namenjeno proučitvi pravne ureditve področja zavarovalništva v Sloveniji. Pri tem posebej izpostavimo pravno podlago dejavnosti in nadzorne mehanizme ter organe, ki zagotavljajo nemoteno delovanje dejavnosti. Nadalje se v posebnem poglavju osredotočimo na zavarovalniški trg v Sloveniji. Pri tem nas zanimajo tudi tržni delež obravnavane zavarovalnice in predvsem njeni produkti. V samostojnem poglavju se nato posvetimo analizi poslovanja; izpostavljam predvsem analizo zaposlenih in finančno analizo, ki jo zaključimo z bilanco stanja in z izkazom poslovnega izida.

Pri raziskovanju podjetja Generali nas zanimajo odgovori predvsem na naslednji vprašanji: ali se podjetje gospodarsko in kadrovsko razvija ter kako je kriza vplivala na zavarovalništvo. Poleg tega nas zanima poslovanje podjetja z vidika gospodarskih kazalnikov; še posebej se osredotočimo na dobiček in vprašanja, kako zagotavljati oziroma

ustvarjati pozitivne gospodarske trende oziroma kako se izogniti negativnim posledicam poslovanja.

Diplomsko delo izhaja iz dveh tez in obe se nanašata neposredno na zavarovalništvo kot gospodarsko panogo.

Teza 1: Vse analize, tako zaposlitvene kot finančne, zaradi krize kažejo negativne rezultate v obdobju med letoma 2015 in 2018, zato lahko trdimo, da kriza vpliva tudi na zavarovalništvo.

Teza 2: Potrošniki se v pokriznem obdobju vse bolj odločajo za katero izmed oblik zavarovanja, in to zaradi vse večje ogroženosti ljudi ali njihovega premoženja, ki se lahko zgodijo. Tako posamezniki kot pravne osebe so zaradi sodobnega načina življenja zavarovalništvu vse bolj naklonjeni in se za sklenitev zavarovanja odločajo v vse večjem številu, kar izkazuje tudi tržni delež.

Glavni namen raziskovanja je analiza delovanja podjetja Generali v letu 2007 in v obdobju od leta 2015 do leta 2018, in sicer z vidika gospodarskih kazalnikov in z vidika kadrovske strukture. Pri raziskovanju analiziramo primarne in sekundarne vire ter skladno z vsebino posežemo predvsem po metodi deskripcije, ki nam je v pomoč pri opisovanju pojmov oziroma izrazov, in po metodi kompilacije, sploh v delu, kjer se posvečamo pravni ureditvi oziroma pravni podlagi področja, saj uporabljamo citate, navedbe drugih avtorjev. Pri raziskovanju izbrane tematike si pomagamo s komparativno metodo raziskovanja: za jasnejši vpogled v dejansko poslovno stanje izbranega podjetja primerjamo podatke iz različnih časovnih obdobj, medtem ko vseskozi uporabljamo analitično in sintetično metodo, ker v sklopu zavarovalništva obravnavamo posamezno oziroma izbrano zavarovalnico. Ugotovitve skušamo aplicirati tako na opazovani del kot tudi celoto. Uporabimo tudi induktivno-deduktivno metodo, pri čemer gre za sklepanje iz posameznih primerov na splošno in za sklepanje na osnovi splošnega, navezujoč se na posamezni primer.

2 SPLOŠNO O ZAVAROVALNIŠTVU

Zavarovalništva, kot so ga poznali v daljni preteklosti, ni več. Včasih je bil namen te dejavnosti vzajemnost in povezovanje ljudi ob nezgodi. V sodobnem času pa je gospodarska dejavnost, ki je tudi precej dobičkonosna. Zato se zavarovalnice upravičeno borijo za svoj delež na trgu. Razvoj zavarovalništva narekuje trg oziroma zavarovalnice same s svojimi produkti in vizijami za prihodnost. Čeprav ima vsaka zavarovalnica drugačne želje in poglede, pa vse stremijo k enakemu cilju. To so prijazen odnos do strank, dobra prepoznavnost na trgu in čim večji dobiček. Zavarovalništvo prispeva v gospodarsko panogo zelo velik in pomemben del celote v državi. Gre za eno izmed najhitreje rastočih dejavnosti, a lahko prav zaradi državnega gospodarstva hitro opeša.

2.1 OPIS DEJAVNOSTI ZAVAROVANJA

Zavarovanje je kot gospodarska dejavnost namenjeno predvsem zagotavljanju varnosti pred določenim dogodkom ali kot organizirana dejavnost za vzpostavitev lastne varnosti. V Slovarju slovenskega knjižnega jezika (1994) je beseda zavarovanje razložena kot pravno razmerje, ki zavezuje določeno organizacijo, da upravičencu povrne škodo v dogovorjenem primeru, oziroma kot pravno razmerje, v katerem upravičenci združujejo denarna sredstva za denarne dajatve in druge pravice iz pokojninskega, invalidskega zavarovanja in zdravstvenega varstva. Pojem zavarovanja ima pogovorno več pomenov. Že beseda nam pove, da gre za obliko ali način zavarovanja. Ena izmed pogosto uporabljenih definicij obravnava zavarovanje z družbeno-gospodarskega vidika in ga opredeljuje kot posebno gospodarsko dejavnost, ki se ukvarja z zaščito premoženja ali življenja še pred nastankom nevarnosti. Pri zavarovanjih lahko rečemo, da zavarovalnice zadovoljujejo človeške potrebe po varnosti in zaščiti (Moj denar, 2012). Upoštevajoč analizirane vire lahko pritrdimo, da natančne definicije zavarovanja pravzaprav ni in da ima zavarovalništvo vsaj toliko opisanih definicij kot je avtorjev samih.

Kljub temu da zavarovanje sodi med finančne storitve, se hkrati kot gospodarska dejavnost s specifičnimi lastnostmi in zakonitostmi razlikuje od drugih finančnih storitev. Zavarovanje lahko torej štejemo kot eno temeljnih gospodarskih dejavnosti, ki ima svojo posebno naravo, lastnosti, bistvo in posebne naloge v narodnogospodarskem procesu (Boncelj, 1983, str. 13).

Država je odgovorna za splošno socialno blaginjo svojih državljanov. Prav zaradi cilja ohranjanja socialnega miru in spodbujanja državljanov, da sami z lastnimi aktivnostmi, sredstvi in sposobnostmi k temu najbolj pripomorejo, se na ravni države oblikujeta dve temeljni veji zavarovalnih vrst, in sicer individualna zavarovanja ter socialna zavarovanja (Flis, 1999, str. 25).

Najpomembnejši del za sklenitev zavarovalnopravnega razmerja je sklenitev zavarovalne pogodbe. Sestavljena je iz ponudbe, police, klavzule, zavarovalnih pogojev in premije. Polica je le legitimacijski dokument in dokaz o dani obljubi kritja zavarovalnega rizika, ki dokazuje zavarovalno pogodbo. S sklenitvijo zavarovalne police se zavarovalec zavezuje, da bo po načelih vzajemnosti in solidarnosti plačeval zavarovalnici določen znesek, ki mu pravimo premija. Zavarovalnica se s tem zavezuje, da bo, če se zgodi zavarovalni primer, izplačala zavarovancu ali nekomu tretjemu odškodnino po danih pogojih in klavzulah, zapisanih v pogodbi (Žnidarič, 2004, str. 101).

2.2 ZGODOVINA ZAVAROVALNIŠTVA V SVETU

Stara resnica je, da nesreča nikoli ne počiva, kar pomeni, da nevarnost preti kjer koli in kadar koli. In tako je, odkar poznamo človeštvo. Že od nekdanj so se ljudje želeli zavarovati tako ali drugače. Včasih so se za različne oblike zavarovanja odločali skupinsko, saj so si tako razdelili posledice in se skupaj zavezali k medsebojni pomoči.

Časovni okvir zavarovalništva v svetu (Flis, 1999, str. 12; Ivanjko, 1999, str. 26):

- 1700 pr. n. š.: določila o delitvi nevarnosti zaradi roparskih napadov na karavane. Svet se prvič sreča z zavarovalno dejavnostjo, in to je v času kralja zakonodajca, kralja Hamurabija;
- 1367: najstarejša zavarovalna pogodba s področja pomorskega zavarovalništva in izvira iz Genove v Italiji;
- 1435: najobsežnejši zakon o pomorskem zavarovanju je bil izdan v Barceloni;
- 1567: ustanovljena prva zdravstvena blagajna v Münchnu;
- 1591: ustanovljeno hamburško požarno zavarovanje 101 lastnika hiš s pogodbo o nudenju medsebojne pomoči;
- 1668: ustanovljena prva pomorska zavarovalnica v Parizu, ki je tudi dokaj hitro propadla;
- 1676: ustanovljena prva požarna zavarovalnica Hamburger Feuerkasse. Kot zanimivost dodajamo, da zavarovalnica deluje še danes in je najstarejša zavarovalnica na svetu;
- 1700: ustanovljena znamenita in najbolj prepoznavna londonska zavarovalnica Lloyd, poimenovana po kavarni Edvarda Lloyda v Londonu;
- 19. in 20. stoletje: zavarovalništvo je kot gospodarska dejavnost začelo delovati v pomenu zavarovalništva, kot ga poznamo danes.

2.3 ZGODOVINA ZAVAROVALNIŠTVA V SLOVENIJI

Razvoj zavarovalništva na Slovenskem lahko razdelimo na štiri časovna obdobja. Posamezna obdobja umeščamo v čas pred nastankom Jugoslavije, v obdobje prve Jugoslavije, obdobje druge Jugoslavije in v obdobje po osamosvojitvi Slovenije.

2.3.1 Obdobje pred nastankom Jugoslavije

Tako kot v svetu so se tudi na slovenskem ozemlju zavedali, da je združevanje koristno zaradi tveganja nastanka nesreč in odpravljanja njihovih posledic (Škufca, 2000, str. 65):

- *14. stoletje*: Eno od oblik vzajemne pomoči v primeru bolezni, nesreče ali slabega socialnega položaja poznamo iz cehovskih pravil oz. cehovskih skrinjic.
- *1452*: V tedanjem ne pravem pomenu besede zavarovalništva je bila ustanovljena Bratovščina sv. Hieronima v Vidmu in je delovala več kot 300 let. Ustanovljena je bila kot socialna ustanova. Člani te ustanove so imeli zagotovljeno preskrbo za primer bolezni, podporo za vdovo, siroto in pogrebno.
- *1579–1676*: Vzajemno pomoč so nato imeli tudi v Ljubljani, in sicer na različnih delovnih področjih, kot je krojaška, ki je najstarejša, in vse do barvarske.
- *1858–1871*: Po tem zgledu so bile ustanovljene bratovske skladnice v Zagorju, Mežiški dolini, na Ravnah in Lešah pri Prevaljah.
- *1776*: Ustanovitev Pogorelske zavarovalnice, a ni obstajala dolgo.
- *1872*: Zavarovalna banka Slovenije je uspešno vstopila na zunanji trg, a je po dveh letih propadla zaradi finančnih težav.
- *1900*: Takrat so ustanovili Vzajemno zavarovalnico proti požarnim škodam in poškodbi zvonov v Ljubljani, ki je bila tudi prvi uspeli poskus zavarovalnice.

2.3.2 Obdobje prve Jugoslavije

Razpad Avstro-Ogrske in ustanovitev Kraljevine Hrvatov, Srbov in Slovencev leta 1918 sta dobro vplivala na domači trg zavarovalnic (Škufca, 2000, str. 66–68):

- *1922*: Ustanovljena je bila Jugoslovanska zavarovalna banka Slavija, delovala je pod koncesijo.
- *1931*: Vzajemna zavarovalnica se je začela širiti v vsa največja mesta od Zagreba do Skopja. Tako dober prodor na trg je omogočil obrtni zakon, s katerim se je uzakonila obrtna svoboda in s tem prekinila cehovsko zaprtost.

Že v tem obdobju so bila zastopstva oziroma podružnice, bilo jih je okoli 25. Njihovo število se je spreminjalo, zato točen podatek nikoli ni bil zapsan.

2.3.3 Obdobje druge Jugoslavije

Uredba visokega komisarja za Ljubljansko pokrajino je določila, da se 26. novembra 1941 zadržijo vsi zavarovalni posli za italijanske zavarovalnice, ki so do pred šest mesecev že poslovale na tem območju ali pa so imele tam sedež. Vse druge so morale prenehati z dejavnostjo (Škufca, 2000, str. 77):

- *1944*: Z odlokom Avnoja je nova oblast podražila vse imetje sovražnih držav in njihovih državljanov.

- 1945. Zaradi ukrepa finančnega ministrstva se Vzajemna zavarovalnica preimenuje v Zavarovalni zavod Slovenije.
- 1945–1961: Centralizirano državno zavarovalstvo; popolni monopol, širok nabor obveznih zavarovanj, enotno izravnavanje vseh rizikov na celotnem državnem območju.
- 1962–1967: Decentralizirano komunalno zavarovalstvo; Zakon o zavarovalnicah in zavarovalnih skupnostih je pomenil ukinitvev Državnega zavarovalnega zavoda, a to v praksi ni veliko spremenilo.
- 1968–1976: Poslovno zavarovalstvo; nova zavarovalna osnova je pripomogla k združevanju zavarovalnic. Vse, razen Zavarovalnica Maribor, so se združile v Zavarovalnico Sava.
- 1977–1990: Samoupravno zavarovalstvo; spet spremembe v zakonodaji, s čimer je sledila ustanovitev Zavarovalne skupnosti Triglav, ki je nato v tistem času postala tretja največja zavarovalnica v Jugoslaviji, takoj za Dunavom in Croatio.
- 1990: Sprejeli so Zakon o temeljih sistema premoženjskega in osebnega zavarovanja (Uradni list SFRJ, št. 7/90), ki so ga lahko opravljale le zavarovalnice, ki so bile delniška družba, javna družba ali družba za vzajemno zavarovanje.

2.3.4 Obdobje po osamosvojitvi Slovenije

Prilagoditev na nastale zavarovalniške razmere, priprava na mednarodno konkurenco so bili prvi koraki v zavarovalnicah (Škufca, 2000, str. 78):

- 1991: Od Zavarovalnice Triglav so se odcepile tri območne skupnosti in postale Zavarovalnica Maribor, Adriatic zavarovalna družba in Zavarovalnica Tilia.
- 1992: Slovenski zavarovalni biro je postal najvišji povezovalni organ v zavarovalništvu. Leta 1994 se je reorganiziral, postal gospodarsko interesno združenje in se preimenoval v Slovensko zavarovalno združenje (v nadaljevanju SZZ).
- 1994: Nov zakon, Zakon o zavarovalnicah, in povsem tržno usmerjeno poslovanje s konkurenčno borbo in sodobnim zavarovalniškim nadzorom.
- 2000: 100 let od ustanovitve prve slovenske zavarovalnice Vzajemne in 100 let Slovenskega zavarovalnega združenja.
- 2004: Vstop Slovenije v Evropsko unijo; približevanje trga evropskim merilom, prilagajanje zakonodaje evropskim zahtevam.
- 2012: Pomemben mejnik za slovenske zavarovalnice; postale so najuspešnejši del slovenskega finančnega sektorja.

3 PRAVNA UREDITEV ZAVAROVALNIŠTVA V SLOVENIJI

Osrednji del zavarovalnega prava je opredeljen v Zakonu o zavarovalnicah (ZZavar-1, Uradni list RS, št. 93/15 in 9/19), ki ga vsebinsko dopolnjujejo podzakonski predpisi. Z novo zavarovalno zakonodajo se je slovensko zavarovalništvo približalo sodobnim evropskim standardom tudi z organizacijskega vidika. Za upravljanje zavarovalnic je bil sicer predlagan oziroma predpisan dvotirni sistem, kar pomeni, da so pravnomočni organi družbe skupščina delničarjev in nadzorni svet ter uprava.

Tako kot povsod drugje tudi v zavarovalništvu obstajajo napisana tako imenovana zavarovalniška načela:

- *načelo preglednosti delovanja zavarovalne dejavnosti* (vsi pogoji, klavzule, dejstva in okoliščine morajo biti dostopne zavarovancu);
- *načelo varnega in skrbnega poslovanja* (najpomembnejši je interes zavarovanca);
- *načelo obvladovanja tveganj* (zavarovalnica mora biti sposobna prevzeti svoje obveznosti);
- *načelo nadzora* (nadzor, ki ga opravlja višja stopnja zavarovalnice in to je Agencija za zavarovalni nadzor).

3.1 PRAVNA PODLAGA

Osnovni zakonski akt, ki ureja področje zavarovalništva, je v Sloveniji ZZavar-1, ki je pravzaprav temeljna pravna podlaga zavarovalništva in daje zagotovilo, da se zavarovalnice ne morejo ustanoviti kar čez noč. ZZavar-1 prav tako določa način oziroma transparentnost poslovanja in opredeljuje nadzor. Pomembnih in sorodnih predpisov, tako zakonov kot podzakonskih aktov, lahko naštejemo več kot 60, med njimi najbolj splošno vlogo pripisujemo Ustavi Republike Slovenije.

Poleg ZZavar-1 velja izpostaviti še nekatere zakonodajne akte, ki področje zavarovalništva dodatno urejajo oziroma dopolnjujejo:

- Zakon o zavarovalnicah (ZZav),
- Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2),
- Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ),
- Zakon o obveznih zavarovanjih v prometu (ZOZP),
- Zakon o davku od prometa zavarovalnih poslov (ZDPZP),
- Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranju terorizma (ZPPDFT-1),
- Zakon o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-1),
- Obligacijski zakonik (OZ).

Navedeni zakoni so se skozi čas spreminjali, dopolnjevali oziroma prilagajali skupni evropski zakonodaji. Vstop Slovenije v Evropsko unijo je tudi za področje zavarovalništva pomenil tako formalno kot materialno prelomnico, ki je v slovenski pravni red implementirala številne evropske zavarovalne direktive. Kot navaja Pavliha (2000, str. 57), moramo vsako razpravo o slovenskem zavarovalnem pravu postaviti v kontekst članstva v Evropski uniji. Z vidika zavarovalništva in skupne evropske politike velja izpostaviti oziroma dodatno omeniti skupni evropski trg, ki tudi na področju zavarovalništva Slovenijo postavlja ob bok drugim članicam Evropske unije.

3.2 ZAVAROVALNI NADZOR

Nadzor nad delovanjem subjektov, ki delujejo v zavarovalništvu, izvaja tako imenovani Slovenski zavarovalni biro, ki je najvišji nadzorni organ na področju zavarovalništva v Sloveniji. Leta 1997 se je preimenoval v Slovensko zavarovalno združenje, ki je gospodarsko interesno združenje slovenskih zavarovalnic, vendar so lahko glede na interese članice tudi druge, sorodne organizacije. Članice organizacije so zavezane zavarovalnemu kodeksu in spoštovanju trga, konkurence, poslovne morale in kakovostni zavarovalni zaščiti.

Slovensko zavarovalno združenje trenutno združuje 22 članic: 18 zavarovalnic, dve pozavarovalnici in pokojninsko družbo ter dodatno članico (SZZ, 2016). Pogoji za članstvo in dejavnosti združenja so zapisani v Zakonu o zavarovalnicah, dodatno in podrobneje pa delovanje določa statut Slovenskega zavarovalnega združenja, ki opredeljuje temeljne cilje, obveznosti in pravice, ki jih imajo organizacije članice, in do neke mere opredeljuje tudi način delovanj članic.

V združenje sta včlanjeni tudi dve organizaciji, ki nista zavarovalnici, a sta povezani z zavarovalništvom. To sta:

- Sklad obrtnikov in podjetnikov in
- Kapitalska družba pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Članstvo v združenju sicer ni obvezno, je pa zaradi preglednosti delovanja zaželeno. Doslej sta iz združenja izstopila dva subjekta: leta 1998 je iz članstva izstopila pozavarovalna družba Inter, d. d., leta 2001 pa je združenje zapustila zavarovalnica Concordia, d. d.

3.3 AKTIVNOSTI SLOVENSKEGA ZAVAROVALNEGA ZDRUŽENJA

Slovensko zavarovalno združenje organizira izobraževanja za zavarovalne zastopnike in posrednike ter jim podeljuje ustrezna potrdila. Rešuje odškodninske zahteve iz naslova odgovornosti Biroja zelene karte, Škodnega sklada in Odškodninskega urada ter posreduje podatke o zavarovanju avtomobilske odgovornosti domačim in tujim oškodovancem.

Združenje kot informacijski center zbira, obdeluje, objavlja in posreduje skupne statistične podatke o zavarovalni dejavnosti in o njenem pomenu za slovensko gospodarstvo, organizira izobraževalne seminarje in dogodke za svoje članice ter opravlja druge naloge skupnega pomena (SZZ, b.d.).

V sklopu zbiranja in obdelovanja podatkov Slovensko zavarovalno združenje vsakoletno objavlja Statistični zavarovalniški bilten, v katerem so predstavljeni statistični letni podatki posameznih zavarovalnic, in je v celoti dostopen javnosti.

Pomembnejši aktivnosti Slovenskega zavarovalnega združenja sta izobraževanje in tako imenovani strokovni preizkus znanja za opravljanje poslov zavarovalnega zastopanja oziroma posredovanja. V letu 2018 je k pisnemu preizkusu znanja pristopilo 702 kandidatov.

V grobem je v Sloveniji 6000 zastopnikov in 2000 posrednikov, ki so pooblaščen za delo v zavarovalništvu. Poleg tega je prav tako pomembna aktivnost, ki je v pristojnosti Slovenskega zavarovalnega združenja, izobraževalna oziroma založniška dejavnost, kar pomeni organizacijo izobraževanj, različnih seminarjev in izdajanja knjig, zbornikov oziroma strokovne literature, ki se nanaša na zavarovalništvo.

Konkretne aktivnosti oziroma naloge Slovenskega zavarovalnega združenja so določene s Statutom (SZZ, 2019), ki v 4. členu eksplicitno določa, da:

- združenje zastopa skupne in posamezne interese članic pri državnih organih in drugih organizacijah;
- sodeluje z drugimi organizacijami zaradi hitrejšega razvoja zavarovalništva;
- spodbuja raziskovalno področje;
- obvešča članice o spremembah;
- zagotavlja izvensodno reševanje potrošniških sporov.

4 ZAVAROVALNIŠKI TRG V SLOVENIJI

Trg zavarovalništva je kompleksen, saj je v Sloveniji veliko zavarovalnic z enakimi ali podobnimi produkti, razlikujejo se v pogojih in v klavzulah. A tudi ti se lahko spreminjajo, tudi večkrat letno. Zato je stranki v vsej poplavi pridobljenih informacij težko izbrati njen najbolj ustrezno zavarovalnico. Stranka lahko vsako leto sklene zavarovanje pri drugi zavarovalnici. Pri tisti, ki ji v danem trenutku ponuja največ in verjetno po najnižji mogoči ceni. Iz tega lahko sklepamo, kako velika je konkurenčnost na trgu. V tem položaju se za obstoj borijo male zavarovalnice, predvsem slovenske, saj niso financirane iz tujih družb. Ob tem pa je treba dodati, da so pravzaprav zastopniki tisti, ki skrbijo za precejšen del tržnega deleža posamezne zavarovalnice, a trg je tudi z zavarovalnimi zastopniki že precej nasičen.

4.1 OPIS TRGA S PRODUKTI

Slovenija ima dobro razvit zavarovalniški trg, saj ima razvite produkte od osnovnih zavarovanj do zavarovanja hišnih ljubljencev. V grobem lahko rečemo, da je rast zavarovalništva v velikem vzponu. Dokaz za to je tudi naraščajoče število zavarovalnic; od leta 2007, ko je bilo na trgu 24 zavarovalnic, od tega 18 članic Slovenskega zavarovalnega združenja, do leta 2018 je se je njihovo število povečalo na 20.

Zavarovanja delimo na dve glavni skupini oziroma vrsti: poznamo premoženjska in osebna zavarovanja, med katerim je ključna razlika, da vrednosti pri osebnih ne moremo določiti, medtem ko je pri premoženjskih vrednost opredeljena oziroma ocenjena.

Premoženjska zavarovanja so tista, ki se nanašajo na premoženje določene fizične ali pravne osebe. V sklopu premoženjskega zavarovanja lahko zavarujemo stvar, npr. objekt, avtomobil in druga motorna vozila, tudi plovila, ali svojo odgovornost, kot je denimo zavarovanje kredita, turistično ali paketno zavarovanje. Poznamo tudi zavarovanje pravic, zavarovanje pred izgubo prihodkov in navsezadnje zavarovanje pred naraščanjem stroškov.

Med osebna zavarovanja uvrščamo življenjska, nezgodna in prostovoljna zdravstvena zavarovanja. Življenjsko zavarovanje lahko z drugo besedo poimenujemo tudi kapitalna naložba, saj je v primeru smrti izplačana odškodnina, ki je prej bila sklenjena v pogodbi. Prostovoljno zdravstveno zavarovanje nas zavaruje pred visokimi stroški zdravstvenega varstva.

Zavarovanja so sicer v večini prostovoljna, medtem ko poznamo tudi obvezna, kot so denimo zavarovanje avtomobilske odgovornosti in osnovno zdravstveno zavarovanje.

4.2 TRŽNI DELEŽ

Slovensko zavarovalno združenje vsako leto v statistično-zavarovalnem biltenu objavi kratko analizo tržnega deleža v Sloveniji. Analiza je opravljena na osnovi seznama vseh zavarovalnic, ki so vključene v združenje. Njihov tržni delež je razvrščen po obračunani bruto zavarovalni premiji vseh vrst zavarovanj. Na osnovi teh podatkov je tako možno razbrati, kako se vse zavarovalnice v Sloveniji gibljejo na trgu in kako konkurenčne so.

Tabela 1: Tržni delež zavarovalnic v odstotkih

Leto/ Zavarovalnica	2007	2015	2016	2017	2018
Triglav	39,95	29,61	29,12	27,75	27,04
Sava	/	/	16,97	16,69	16,76
Adriatic Slovenica	14,16	15,00	14,88	14,08	12,96
Zavarovalnica Maribor	13,23	12,62	/	/	/
Vzajemna	12,81	13,94	13,56	13,06	13,00
Modra zavarovalnica	/	4,00	2,78	3,94	6,05
Tilia	3,28	4,03	/	/	/
KD Življenje	3,24	/	/	/	/
Generali	3,10	4,58	4,58	4,68	4,44
Triglav, zdravstvena	2,91	5,51	5,64	5,96	6,18
Merkur	2,33	2,33	2,31	2,12	2,01
NLB Vita	2,06	3,16	3,14	3,25	3,29
Grawe	2,04	1,81	2,04	1,95	1,85
Prva osebna zavarovalnica, d. d.	/	/	/	1,60	1,64
Skupna pokojninska družba, d. d.	/	/	1,44	1,38	1,39
Wiener Städtische	/	1,38	1,42	1,37	1,33
SID-PKZ	0,79	0,78	0,71	0,69	0,61
Allianz	/	0,37	0,44	0,50	0,38
ERGO, podružnica v Sloveniji	/	0,42	0,54	0,62	0,56
ERGO, življenjska zavarovalnica, d. d.	/	0,15	0,12	/	/
Sklad obrtnikov in podjetnikov	/	0,20	0,22	0,26	0,29
ARAG	0,07	0,10	0,11	0,10	0,12
Allianz Zagreb	/	/	/	/	0,12
Victoria-Volksbanken	0,03	/	/	/	/

Vir: SZZ (2007, 2015, 2016, 2017, 2018)

Kot je razvidno iz tabele 1, so imele v letu 2007 80,15-% skupni tržni delež štiri večje zavarovalnice: Triglav, Adriatic, Zavarovalnica Maribor in Vzajemna. Medtem ko je imelo ostalih deset zavarovalnic tega leta skupaj le 20 % celotnega tržnega deleža. V letu 2016 je Zavarovalnico Maribor zamenjala Zavarovalnica Sava. Drugi pomembni podatek, ki je prav tako razviden iz tabele 1, je, da je kot samostojna zavarovalnica največji tržni delež dosegala Zavarovalnica Triglav. Njen delež se je od leta 2007, ko je bil ta največji in je znašal skoraj 40 % oziroma natančneje 39,95 %, v 12 letih oziroma do zadnjega obravnavanega leta znižal za 12,91 odstotnih točk in ga še vedno ni presegla nobena od konkurenčnih zavarovalnic. Verjetno na tak rezultat vpliva tudi to, da sta se leta 2016 dve slovenski zavarovalnici združili v eno. Zavarovalnica Maribor in zavarovalnica Tilia sta na slovenskem trgu sedaj združeni v zavarovalnico Sava. S tem so pridobili tržno moč, čeprav se v treh letih delovanja njen tržni delež vrtil okrog slabih 17 %. Sledita ji Zavarovalnica Adriatic in Vzajemna, katerih delež pa se giblje v celotnem obdobju od 12,95 do skoraj 14 %.

Najmanjša slovenska zavarovalnica, ki je trenutno na trgu, po tržnem deležu je Prva osebna zavarovalnica, d. d. Pojasnilo za takšen rezultat je njena prisotnost na trgu šele od leta 2017. Še manjši delež ima Sklad obrtnikov in podjetnikov, le 0,29 %. Omenjenega ne uvrščamo v skupino zavarovalnic, ampak gre za vzajemno družbo, ki izvaja pokojninska zavarovanja. Po deležu se je v opazovanem obdobju najbolj okrepila Modra zavarovalnica. Čeprav je po podatkih iz tabele 1 videti, kot da je na trg prišla šele leta 2015, je v resnici prisotna od leta 2011. Njen začetni delež je 4,93-%, v naslednjih štirih letih je upadel za skoraj eno odstotno točko in se nato v naslednjih treh letih okrepil do 6,05 %. Torej je v obravnavanem obdobju Modra zavarovalnica povečala svoj delež za 2,05 odstotne točke. Imela je precejšen takojšnji naskok in jo lahko uvrstimo takoj za prvimi štirimi zavarovalnicami, ki skupaj zavzemajo, kot smo že navedli, večino tržnega deleža. Izpostaviti pa velja, da so med članicami zavarovalnega združenja tudi takšne, ki v celotnem tržnem deležu vseh obdobj ne dosegajo meje enega odstotka.

Tuja zavarovalnica, ki na slovenskem trgu dosega največji tržni delež, je Generali. V opazovanem obdobju se je njen tržni delež postopoma povečeval vsako leto, nato se leta 2018 zmanjšal za 0,24 odstotne točke, kar pomeni, da je njen delež v tem letu znašal 4,44 %. Naslednja konkurenčna zavarovalnica prav tako v tuji lasti je zavarovalnica Grawe, katere tržni delež se manjša in je, kot je razvidno, v primerjavi z zavarovalnico Generali za 2,59 odstotne točke manjši. Tuja zavarovalnica z najmanjšim tržnim deležem je bila Victoria-Volksbanken z 0,03 odstotka, a je s tem imenom pri nas na trgu ni več. Danes deluje kot ERGO zavarovalnica, podružnica v Sloveniji.

5 POJEM ANALIZE POSLOVANJA

Beseda analiza izhaja iz grške besede »analysis«, ki pomeni razčlenjevanje celote na njene sestavne dele do elementov, ki niso več deljivi. V analizi z metodo raziskovanja poleg razčlenjevanja uporabljamo še podatke dveh časovnih obdobj podjetja, ki jih primerjamo. Vsaka analiza se konča s sintezo, v kateri so s postopki izločanja, osamljanja in strjevanja oblikovani sklepi o stanju in o poslovanju podjetja (Robnik, 1996, str. 32).

Najpogostejše vprašanje v podjetjih je, kako poslovati učinkoviteje in donosneje. S tega vidika so pomembna področja, ki še ne, pa bi lahko delovala optimalno, in prav tako je pomemben način optimizacije določenih oziroma izbranih delov poslovanja. Zato obstaja analiza poslovanja, ki omogoča primerjavo obdobj in hkrati jasen izkaz delov, ki so napredovali, ali tistih področij, ki so nazadovala. V sklopu analize poslovanje je še posebej pomembna finančna analiza, h kateri spadajo uspešnost poslovanja, poslovni uspeh in poslovne funkcije. Vendar velja izpostaviti, da je za dobro delovanje podjetja prav tako pomembna tudi analiza zaposlenih.

Pri uspešnosti poslovanja lastniki spremljajo obstoj podjetja na trgu. Krog ljudi, katerim so podatki pomembni, so najprej notranji zaposleni. Ti sestavijo poročilo o poslovanju na osnovi potrebnih podatkov, ki jih posreduje računovodja. Drugi krog ljudi, ki jih zanimajo računovodski izidi, pa je iz zunanjega poslovnega okolja; to so upniki, naročniki, dobavitelji in navsezadnje delničarji ter drugi.

5.1 ANALIZA ZAPOSLENIH

Največji kapital uspešnega, razvitega in kakovostnega podjetja so zaposleni. Kljub napredku tehnologije so kadri še vedno ključni člen uspešnega podjetja in zato ključna dodana vrednost ustvarjenega. Kljub vsej tehnologiji je največji kapital 21. stoletja prav človek, delavec, sodelavec, vodja, direktor, lastnik. Samo v ljudeh in v njihovih zmožnostih in sposobnostih se skriva kapital prihodnosti (Ivanuša-Bezjak, 2006, str. 153).

Izpostaviti je treba, da je za uspešen delovni proces potrebno obojestransko zadovoljstvo, tako delodajalca kot tudi zaposlenega. Tudi zato, da zaposleni z veseljem opravljajo svoje delo. Saj so ravno zaposleni tisti, ki aktivirajo, upravljajo in tudi nadzirajo delovne procese v podjetju. Ti procesi se izoblikujejo z inputom, transformacijo in outputom.

- Input so komponente iz okolja; človeški kapital, material, finance, tehnologija, informacije.
- Transformacija pomeni izvajanje storitev; spreminjanje oziroma razvoj novih elementov s ciljem zagotavljanja kakovostnih izdelkov in storitev.
- Output je izhodna enota: rezultat, donos, dobiček.

Izhodišče pospeševanja podjetniške usmerjenosti in vedenja zaposlenih je zagotovo interes podjetja, da delujejo v njem samostojni, razmišljajoči, iniciativni in ustvarjalni sodelavci. Le ti so najrealnejša priložnost zasenčiti in prehiteti konkurenco (Bahun & Rojc, 2006, str. 115).

S pridobivanjem izkušenj tudi manj izobraženi napredujejo s pomočjo in z znanjem šefov oziroma nadrejenih v osebni in poslovni rasti. V praksi se pokaže tudi to, da formalno znanje ni dovolj za uspeh.

5.2 FINANČNA ANALIZA

Za potrebe finančne analize zbiramo in primerjamo razpoložljive podatke o poslovanju izbranega podjetja za različna poslovna obdobja. Poslovni podatki razkrivajo poslovanje podjetja v tekočem letu in v letu pred njim. V primeru pozitivnega poslovanja se organizacija odloči investirati v projekte oziroma naložbe. V primeru negativnega izkaza poslovanja podjetja se naredijo konkretni načrti za boljše prihodnje poslovanje. Finančne analize so praviloma dostopne širši javnosti, tako fizičnim kot pravnim osebam, kar pomeni, da so pomemben vir informacij predvsem za vlagatelje, partnerje in potencialne bodoče stranke, saj lahko iz njih razberejo, ali je podjetje plačilno sposobno ali ne.

Pri proučevanju računovodskih izkazov uporabljamo splošni način presojanja, ki ima naslednje delovne korake:

- priprava podatkov v računovodskih izkazih za proučevanje;
- opazovanje in ocenjevanje poslovanja poslovne osebe s pomočjo podatkov v računovodskih izkazih;
- opredelitev težav v poslovanju;
- iskanje in izbira ustreznih rešitev.

Pri proučevanju računovodskih izkazov uporablja proučevalec podatke iz bilance stanja, izkaza poslovnega izida, izkaza denarnega izida, izkaza gibanja kapitala, dodatka k računovodskim izkazom ter iz poslovnega poročila (Koletnik, 2006, str. 126).

Dva osnovna finančna izkaza sta bilanca stanja in izkaz poslovnega izida. Ta izkaza bomo proučili v diplomskem delu, saj lahko iz njih razberemo celotno splošno premoženjsko in finančno stanje določenega podjetja. Konkretnije jih bomo opredelili v podpoglavjih, ki sledijo v nadaljevanju.

5.2.1 Bilanca stanja

Bilanca stanja izkazuje premoženje in ima dve strani. Na eni so sredstva ali tako imenovana aktiva, na drugi so obveznosti oziroma pasiva. Sredstva so premoženje, ki ga podjetje poseduje, in obveznosti, iz katerih je vidno tudi, s katerimi sredstvi to

premoženje financira, in viri, ki zagotavljajo prihodnje gospodarske koristi družbe. Podjetja bilance sestavljajo po računovodskih standardih in po načelu previdnosti, saj temeljijo na natančnosti in previdnosti, zato napake niso dopustne.

Razlika med obema stranema bilance mora biti enaka nič. To pomeni, da mora med obema stranem obstajati ravnotežje. Ujemajoče strani pomenijo, da je vse zabeleženo in poknjženo skladno s pravili in pošteno. Zaradi primerjave s predhodnim letom lahko takoj vidimo, kakšno stanje je bilo na točno določen dan v letu, in tako lahko določimo tudi izvor sredstev, kar je pomembno predvsem zato, ker mora vsako porabljeno sredstvo imeti tudi svoj vir. Vprašanje, ki se v praksi velikokrat pojavlja, je, kako naj se postavke razčlenjujejo. Obstajajo tri aktivne postavke bilance stanja.

- Stalna sredstva. To so sredstva, ki so vedno prisotna. Torej so stalna sredstva lahko le dolgoročna. Vidiki stalnih sredstev so glede na ročnost, pojavno in stvarno obliko. V ta del bilance spadajo *neopredmetena dolgoročna sredstva; opredmetena osnovna sredstva in dolgoročne finančne naložbe*.
- Gibljiva sredstva so tista, ki se obrnejo prej kot v enem letu. Lahko hitro spreminjajo svojo obliko, so stvarna, kot na primer material, blago idr. Vsa ta sredstva se lahko spremenijo iz materialnega v denarni tok in obratno. Zato h gibljivim sredstvom spadajo: *zaloge, kratkoročne finančne naložbe, poslovne terjatve in dobroimetja pri bankah, čeki in gotovina* oziroma denarna sredstva.
- Aktivne časovne razmejitev se v knjigovodskih razvidih in bilanci stanja pripoznajo z ustreznim odbitkom od prihodkov ali z vračunavanjem ustreznih stroškov oziroma odhodkov, če in kolikor se sme predpostavljati, da bodo v letu dni zares nastali takšni prihodki in stroški oziroma odhodki. Postavke aktivnih časovnih razmejitev morajo biti realne in ne smejo skrivati izgub. Aktivne časovne razmejitve se oblikujejo za obdobje, ki je krajše od enega leta. (Računovodja, b.d.). V to postavko vključujemo *kratkoročne odložene stroške in odhodke ter kratkoročne nezaračunane prihodke*.

Druga stran je pasivna stran bilance stanja, ki ima štiri postavke.

- Kapital je najboljšežnejša oblika financiranja sredstev. Pod obveznosti spada, ker je obveznost do lastnikov družbe. Nastal je z uspešnim poslovanjem podjetja v prejšnjih obdobjih ali gre za vloženi kapital lastnikov. To je najpogosteje v delniških družbah, kar je tudi zavarovalnica Generali. Podvrste, ki spadajo sem, so *vpoklicani kapital, kapitalske rezerve, rezerve iz dobička, preneseni čisti poslovni izid, presežek iz prevrednotenja in čisti poslovni izid poslovnega leta*.
- Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve so dolgoročne obveznosti, ki se bodo glede na obvezujoče pretekle dogodke pojavile v obdobju več kot enega leta. Pojasnjene so na osnovi dolgoročne odloženih prihodkov in vnaprej

vračunanih stroškov. Torej je odtok teh izdatkov zelo verjeten. Všteti so tudi *dolgoročni razmejeni prihodki*.

- Dolgoročne obveznosti so tisti zneski, ki naj bi bili že za plačilo in bodo čez več kot leto dni povzročili odtok. Obveznosti, ki spadajo sem, so različna *posojila bank, obveznosti do dobaviteljev, do podjetij v skupini oz. do pridruženih podjetij in še katere koli obveznosti, ki jih podjetje še lahko ima*.
- Kratkoročne obveznosti so tiste obveznosti, ki so krajše od enega leta. Dodatno lahko k tem obveznostim pripišemo še tiste, katerih plačilo bo zapadlo v letu dni po datumu izkaza stanja, zato spadajo h kratkoročnim obveznostim.
- Kratkoročne pasivne časovne razmejitve so vnaprej všteti *kratkoročni stroški in odhodki ter odloženi prihodki*.

5.2.2 Izkaz poslovnega izida

Izkaz poslovnega izida razkriva dobičkonosnost podjetja. Že samo ime pove, da podatki predstavljajo poslovni izid, bodisi dobiček bodisi izgubo. Tudi izkaz poslovnega izida je v obliki tabele tako kot bilanca stanja in je v večini primerov objavljena v letnem poročilu podjetij. Izkazi so prikazani za celotno leto, najpogosteje za koledarsko leto, za razliko od bilance stanja, kjer so lahko podatki zbrani le za določeno obdobje. V nasprotju z bilanco stanja, v kateri postavke prikazujejo stanje vrednosti na določen dan, v izkazu poslovnega izida postavke prikazujejo tok vrednosti v določenem časovnem obdobju. Pri analizi poslovanja podjetja se moramo tega zavedati, saj so po svoji vsebini postavke stanja in toka različne, zato jih ne moremo na primer sešteti in primerjati. Običajno izkaz poslovnega izida prikazuje še kosmati dobiček od prodaje, ki je razlika med prihodki od prodaje in navadno vrednostjo oziroma proizvajalnimi stroški prodanega blaga (Mramor, 1993). Torej so pglavitni podatki, ki nam omogočajo natančen vpogled, prihodki in odhodki. Za področje zavarovalništva velja izpostaviti, da so največji prihodki prihodki od provizij in premij, ki so v zavarovalništvu odvisne od števila sklenjenih pogodb. Največji samostojni odhodki so škode, zaradi katerih se sploh odločimo za luksuzne produkte. K drugim odhodkom štejemo najemnine prostorov, administrativne stroške, trženje, plače zaposlenih in druge režijske stroške.

6 PREDSTAVITEV ZAVAROVALNICE GENERALI

Generali je na trgu že 188 let, in sicer od leta 1831, ko je svoja vrata prvič odprl v Italiji v Trstu (Generali, 2018). Prvo leto delovanja je bilo uspešno, zato je bilo širjenje zavarovalnice na Dunaj, v Budimpešto in v Prago neizbežno. Leta 1900 je zavarovalnica svoje izpostave odprla tudi na drugih celinah, v Aziji, Afriki, nato pa tudi v Združenih državah Amerike v New Yorku, nato še v Veliki Britaniji in drugod po svetu. Trenutno je Generali tretja največja zavarovalnica na svetu in največja tuja zavarovalnica v Sloveniji. Zavarovalnica danes posluje v več kot 60 državah, ima skoraj 78.000 zaposlenih in zaupa ji približno 72.000.000 strank (Generali, 2018).

6.1 USTANOVITEV IN ZGODOVINA ZAVAROVALNICE

V Sloveniji ima zavarovalnica sedež v Ljubljani in je bila kot delniška družba registrirana leta 1996. To leto sta skupaj z banko SKB odkupili in dokapitalizirali Ljubljansko zavarovalnico, ki se je s tem razlogom preimenovala in tako postala Generali SKB (Generali, 2018). Nekaj let pozneje, leta 2000, je dunajski koncern Generali Vienna Group odkupil vse delnice in tako postal večinski oziroma stoddotni lastnik zavarovalnice. Leta 2008 je zavarovalnica postala članica Generali CEE Holdinga, medtem ko je po tržnem deležu od leta 2006 največja tuja zavarovalnica v Sloveniji (Generali, 2018). Poleg Slovenije prek holdinške družbe Generali CEE deluje še devet drugih držav iz srednje in vzhodne Evrope.

6.2 AKTIVNOSTI V ZAVAROVALNICI GENERALI

Zavarovalnica Generali potrošnikom ponuja široko paleto zavarovanj, ki jih lahko razdelimo v dve skupini:

- premoženjska zavarovanja, kamor spadajo avtomobilsko, stanovanjsko, nezgodno zavarovanje in zavarovanje splošne odgovornosti. Naravne nesreče so vse bolj pogoste in nepredvidljive, zato je dobro poskrbeti za svoje premoženje. Zavarujejo se stvari, kot so objekti, vozila in druge materialne stvari. Sklenejo se za manj ali več kot eno leto oziroma jih v obliki letnih pogodb vsako leto posodobljamo. To so največkrat avtomobilska zavarovanja;
- osebna zavarovanja, kamor spadajo življenjsko, pokojninsko, nezgodno in naložbeno ter zdravstveno zavarovanje. S sklenitvijo teh zavarovanj poskrbimo za lastno varnost in za varnost svojih bližnjih. Na splošno lahko rečemo, da tovrstna zavarovanja ponujajo finančno in socialno varnost. Osebna zavarovanja so namenjena zavarovanju posameznikov oziroma osebnih dobrin, kot sta na primer zdravje in življenje. Večinoma gre za dolgoročna zavarovanja, kar pomeni, da jih posameznik sklene za daljše obdobje ali celo do konca življenja.

6.3 ZAPOSLENI

Skupino Generali, d. d., sestavlja šest sektorjev: sektor prodaje, sektor generalnega svetovanja, kadrovski sektor, operativni sektor, finančni sektor in sektor za upravljanje s tveganji. Izmed teh ima vsak še svoj oddelek. Z razvejanim poslovanjem na številnih trgih po svetu in z njihovim dobrim poznavanjem je Generali odličen partner ne le posamezniku in podjetjem, temveč tudi slovenskemu izvoznemu gospodarstvu (Generali, 2018). Takšno ali drugačno zavarovanje je možno skleniti v poslovalnicah, ki jih najdemo po vsej Sloveniji, medtem ko so glavni arhivi oziroma glavne pisarne, kjer se opravljajo vsa potrebna administrativna dela, na sedežu družbe.

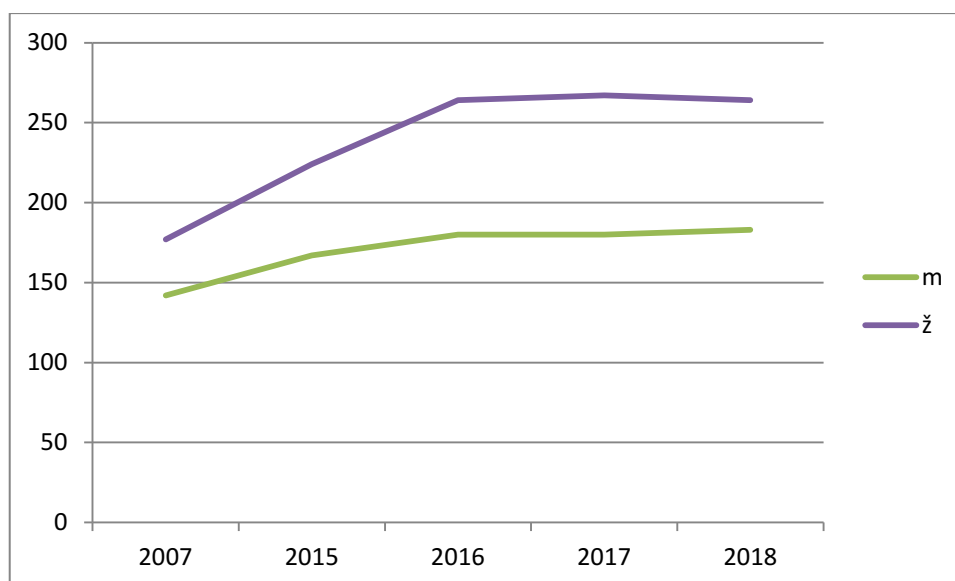
V 23-letni tradiciji podjetja je z zavarovalništvom raslo tudi število zaposlenih. Danes Generali zaposluje približno 400 ljudi. Po Zakonu o gospodarskih družbah zavarovalnica Generali spada med večje družbe.

V nadaljevanju se bomo posvetili strukturi zaposlenih in skozi podatke strukturo predstavili tudi grafično. Podatke o zaposlenih smo pridobili neposredno v kadrovskem oddelku zavarovalnice, Generali, d. d.

6.3.1 Struktura zaposlenih glede na spol

Iz grafikona 1 je razbrati, da je v podjetju vsako leto zaposlenih več žensk kot moških. Največ zaposlenih ženske v obravnavanih letih je bilo 267, in sicer v letu 2017, zaposlenih moških pa 183 v letu 2018. Najmanj zaposlenih obeh spolov je bilo v letu 2007, ko jih je bilo skupaj 319. Tu so vidni tudi najmanjši odstotki razlik v strukturi glede na spol: 55,49 % oziroma 177 žensk in 44,51 % oziroma 142 moških. Največja razlika med spoloma je bila v letu 2017, ko je bilo 59,73 % oziroma 267 žensk in 40,27 % oziroma 180 moških. Indeks zaposlenih žensk v podjetju se je v vseh obravnavanih letih povečal za 32,96 %, medtem ko se je pri moških povečal za 22,41 %.

Grafikon 1: Struktura zaposlenih glede na spol

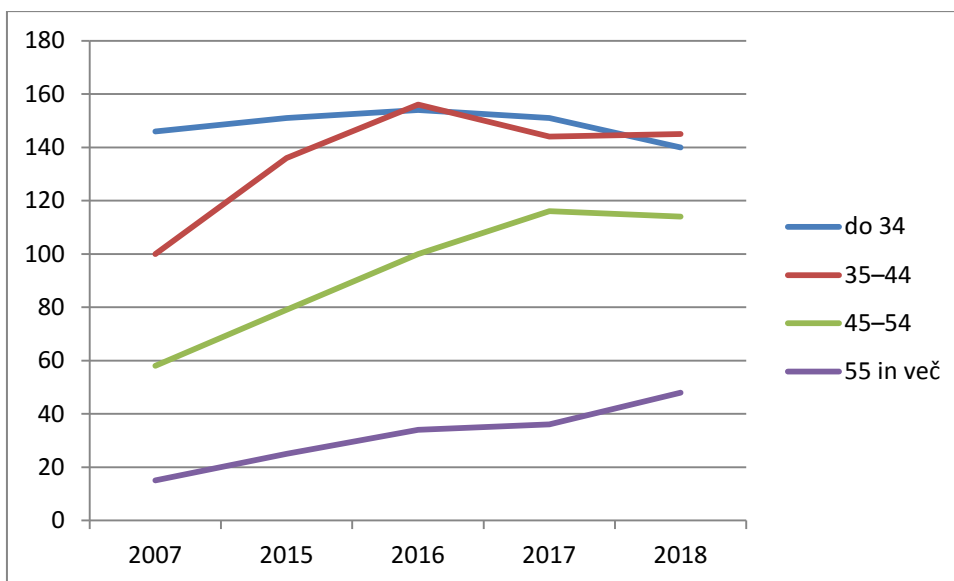
Vir: Generali (2008, 2016, 2017, 2018, 2019)

6.3.2 Struktura zaposlenih glede na starost

Kot je razvidno iz grafikona 2, je bilo v prvem obravnavanem letu največ zaposlenih pripadnikov mlajše populacije, torej do 34. leta starosti, v zadnjem obravnavanem letu pa je največ zaposlenih starih od 35 do 44 let. To lahko pomeni, da so v 12 letih, kolikor jih zajema obravnavano obdobje, zaposleni razvrstili v drugo starostno. Na primer leta 2007 je zaposleni bil star 25 let, torej je leta 2018 spadal v kategorijo starih od 35 do 44 let. Enako velja tudi za druge kategorije. Kljub progresivnemu povečanju števila zaposlenih je razvidno, da se je skupina najstarejše populacije povečevala počasneje in tudi številka je v primerjavi z drugimi precej majhna. Če primerjamo najštevilnejšo (do 34 let) in najmanj številno (55 let in več) kategorijo, je razlika v zadnjem letu 92 zaposlenih oziroma 74,47 % v prid starim do 34 let. Izhajajoč iz navedenega lahko sklepamo, da ima podjetje veliko zaupanje v mlajše generacije. Da je zaposlenih iz starostne skupine starih več kot 55 let najmanj, je povsem razumljivo, predvsem zaradi starostne upokojitve, ki je zakonsko mogoča pri dopolnjenih 60 letih. Glede na odstotne točke je v kategoriji do 60 let tudi največji porast, in to kar 68,75 %. Če gledamo največji porast po številu zaposlenih v vseh kategorijah, je to v starostni kategoriji od 45 do 54 let, v kateri jih je od leta 2007 do leta 2018 56 več.

Če podatke razvrstimo po starosti zaposlenih in po obravnavanih obdobjih, je največji indeks bil leta 2007 v kategoriji do 34 let in je znašal 45,77 % oziroma 146 zaposlenih. Najmanjši indeks je bil isto leto v kategoriji od 55. leta starosti naprej, kamor se je uvrstilo 15 zaposlenih.

Grafikon 2: Struktura zaposlenih glede na starost

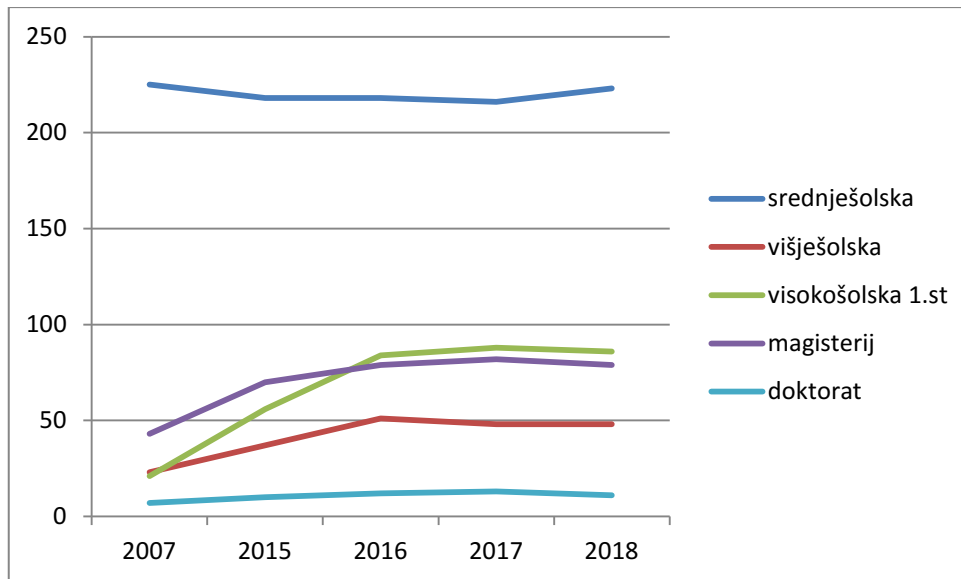

Vir: Generali (2008, 2016, 2017, 2018, 2019)

6.3.3 Struktura zaposlenih glede na izobrazbo

Po pričakovanjih ima največ zaposlenih končano srednjo šolo, najmanj pa doktorat. Tako je v vseh analiziranih letih. Iz grafikona 3 je razvidno, da se zaposleni aktivno izobražujejo in na tak način prehajajo na višje stopnje. Leta 2007 je bilo zaposlenih s srednješolsko izobrazbo 225, do leta 2018 se je število povečevalo in manjšalo in se do leta 2018 po nihanjih v celoti zmanjšalo za manj kot 1 %. Povečalo se je število vseh drugih skupin, torej zaposlenih z visokošolsko 1. stopnjo in 2. stopnjo oziroma z magisterijem in z doktoratom. Največji porast je opaziti pri visokošolski 1. stopnji, ko se je delež zaposlenih povečal za 75,58 % (leta 2007 21 zaposlenih, leta 2018 86). V kategoriji zaposlenih, ki imajo doktorat, je teh zaposlenih za štiri več in jih je v zadnjem obravnavanem letu skupaj 11. Skupini z višješolsko izobrazbo in z magisterijem sta skupini, v katerih je za približno 50 % več zaposlenih v vseh 12 letih.

Grafikon 3: Zaposleni po izobrazbi

Vir: Generali (2008, 2016, 2017, 2018, 2019)

6.3.4 Struktura zaposlenih glede na delovno mesto

Poleg omenjenih kategorij smo zaposlene razvrstili še glede na delovno mesto. Najprej smo jih ločili na dve skupini: na zastopnike in administracijo (v nadaljevanju: zastopniki in t. i. ostali).

Zavarovalnica Generali, d. d., ima organizacijsko oblikovano strukturiranje razdeljeno na decentralizacijo in centralizacijo. Pri centralizaciji je osnovna zahteva, da se stvari dogajajo na enem mestu, kar je v obravnavanem primeru sedež družbe in – kot že omenjeno –, da so tam glavne pisarne in se dogajajo administrativna dela. Pri decentralizaciji se naloge opravljajo na več mestih, kar so v zavarovalništvu zastopniki na terenu oziroma na različnih lokacijah po Sloveniji (Lipičnik, 1998, str. 53).

K zastopnikom prištevamo:

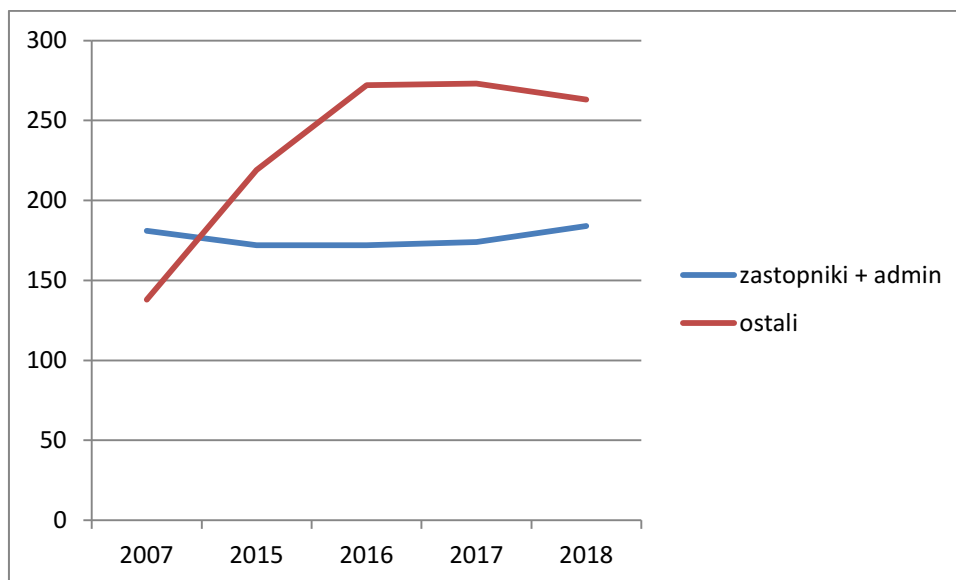
- lastno prodajno mrežo (glavne poslovalnice v Ljubljani, Mariboru, Kopru, Kranju, Celju, Murski soboti, Novem mestu),
- agencije (s. p.-ji ali d. o. o.-ji zavarovalnih zastopnikov),
- bančne prodajne poti,
- leasing partnerji,
- tehnični pregledi
- idr.

Ostale zaposlene na različnih delovnih mestih umestimo v razvoj produktov, policiranje, kadrovska službo, oddelek informacijskih tehnologij, računovodstvo, splošno službo idr. Ugotovimo lahko, da je delež na letni ravni na obeh straneh približno 50 %, odstopanj je

od 6 do 11 %, od leta 2015 v prid t. i. ostalih. Kot kaže grafikon 4, se je v obdobju od leta 2007 do leta 2015 struktura spremenila: v letu 2007 je delež t. i. ostalih zaposlenih tolikšen, kot je bilo v letu 2015 zastopnikov. Razvidno je, da so bila nihanja takšna, da je delež vedno okoli 44 %, v letu 2007 v prid zastopnikov in v letu 2015 v prid ostalih zaposlenih.

Največ zastopnikov je bilo v letu 2018, kar je deset zastopnikov več kot leto prej, in to pomeni povečanje za 2,23 odstotne točke. V letu 2016 je največje odstopanje med kategorijama zaradi upada zastopnikov in povečanja števila ostalih zaposlenih. Delež ostalih zaposlenih se je v celotnem opazovanem obdobju povečal za 47,53 %, medtem ko zastopnikov le za 1,63 odstotne točke. V grobem lahko sklenemo, da delo zastopnikov in njihovo pridobivanje strank le ni tako preprosto, saj se jih veliko ne odloči za takšno opravljanje dejavnosti oziroma so se odločili, a na trgu niso uspeli.

Grafikon 4: Struktura zaposlenih glede na delovno mesto

Vir: Generali (2008, 2016, 2017, 2018, 2019)

6.4 POSLOVANJE GENERALIJA V SLOVENIJI

Najpomembnejše v poslovanju so pozitivne finančne številke in v vsakem primerjalnem obdobju prisotna rast. Zadani načrti se včasih ne uresničijo, a ko stvari ne gredo v pravo smer, je treba v najkrajšem možnem času posredovati in implementirati potrebne rešitve. Oblika obeh tabel, tako bilance stanja kot izkaza poslovnega izida, je standardna, kar predstavljata prikazana dva stolpca. V prvem stolpcu so zbrani podatki za predhodno obdobje oziroma številke preteklega leta, medtem ko so v drugem zbrani podatki aktualnega leta.

6.4.1 Bilanca stanja Generalija

V nadaljevanju je prikazana bilanca stanja. Podjetje Generali jo redno objavlja v letnih poročilih. Za boljšo predstavo bomo analizirali tri leta, in sicer prvo obravnavano leto 2007, drugo 2015, ki je v diplomskem delu obravnavano kot prvo leto po gospodarski krizi, in zadnje leto iz izbranega obdobja, torej leto 2018.

Kot je razvidno iz tabele 2, bilanca stanja natančno izkazuje, da so sredstva enaka obveznostim. Torej v letu 2007, ko so sredstva znašala 157.016.648 EUR, je bilo točno toliko tudi obveznosti. Enako ravnovesje je izkazano tudi v letih 2015 in 2018. Sredstva in posledično obveznosti so se do leta 2015 povečala za 46 %, kar je 133.690.226 EUR. In to je skoraj celotni znesek iz leta 2007. Medtem ko so se sredstva opreme zelo povečala, tako ni bilo pri neopredmetenih sredstvih, saj so se od leta 2015 do leta 2018 zmanjšala za 13,57 %. Razlog za to je, da zavarovalnica odpiše ta sredstva ob odtujitvi, ko od njih ne pričakuje nikakršnih gospodarskih koristi pri njihovi uporabi. V primeru Generalija so neopredmetena sredstva programska oprema. Tako lahko predvidevamo, da se jih je leta 2015 manj odpisalo, kot se jih je kupilo. V letu 2018 pa je ravno obratno. V letu 2007 je bilo porabljenih samo 170.945 EUR, a tukaj se med drugim tudi vidi, koliko je tehnologija napredovala in koliko več vlagamo v posodabljanje programske opreme.

Opredmetena sredstva so se od leta 2007 do leta 2018 povečala za 671.578 EUR, to je skoraj trikrat večji znesek, kar pa je v sorazmerju z zaposlenimi. Opredmetena sredstva so tesno povezana z zaposlenimi v podjetju, saj več kot je zaposlenih, podjetje potrebuje več računalniške opreme, pohištva in drugega pisarniškega materiala.

Finančne naložbe so razdeljene na finančna sredstva po pošteni vrednosti in po finančnih sredstvih, razpoložljivih za prodajo, ter na posojila in terjatve. Po pošteni vrednosti so tista, ki so narejena pri pogodbah dveh nasprotnih strank, večina teh se nanaša na investicijske sklade in naložbena zavarovanja. Stroški se prikazujejo v izkazu poslovnega izida. Tista sredstva, ki so razpoložljiva za prodajo, so finančna sredstva, ki še niso bila uporabljena s prodajo, a so na ta seznam uvrščena. Posojila pa so neizpeljana finančna sredstva z določenimi ali določljivimi plačili, ki niso namenjena prodaji. Ob začetnem prepoznanju se izmerijo po izvorni vrednosti, pozneje po odplačani vrednosti. V terjatvah so seštete vse terjatve, poznane zavarovalnici, torej iz naslova zavarovalnih in pozavarovalnih pogodb, iz naslova davkov, in terjatve do agencij ter zastopnikov. Oslabitev posojil in terjatev se prepozna, če obstajajo nepristranski dokazi, da ne bodo poravnani v pogodbenem roku. Če objektivni dokazi obstajajo, je treba finančno naložbo prevrednotiti zaradi oslabitve (Generali, 2019).

Kapital imenujemo tudi lastni viri podjetja, saj je ta obveznost do lastnikov podjetja. Poznamo tudi dolžniške obveznosti, h katerim uvrščamo tuji kapital.

Kapital se je v 12 letih povečal za petkrat in je leta 2018 znašal 48.503.183 EUR. Najvišja razlika je v delnicah podjetja, saj je njihova vrednost do leta 2018 manjša za 29.405.759 EUR. Razlog za manjšanje vrednosti delnic podjetja je v tem, da tako imenovani lastniki podjetja prenesejo svoje lastništvo na katero drugo družbo in s tem, ko ga prenesejo, niso več lastniki dotičnega podjetja. Velika razlika je tudi v prenesenih izgubah, ki pa jih podjetje nato pokrije z dobičkom v naslednjih letih delovanja.

V istem obdobju so se tudi dolžniške obveznosti povečale za 172.199.009 EUR. Dolžniške obveznosti so tiste, iz katerih se podjetje financira. V našem primeru je to iz zavarovalnih pogodb, obveznosti za pokojninske načrte, drugih rezerv podjetja itd.

Vsebinsko se bilanca stanja in izkazi poslovnega izida iz leta v leto spreminjajo le zaradi usklajevanja aktivnih postavk, ki morajo biti obvezno narejene skladno s slovenskimi računovodskimi standardi. Zato se predpostavlja, da se postavke same po sebi ne spreminjajo. Vedno so vpete postavke; pri bilanci stanja so to sredstva, kapital in obveznosti, medtem ko so pri izkazu poslovnega izida pomembne postavke prihodki, odhodki in dobiček. Druge manjše kategorije se po potrebi preimenujejo oziroma združijo ali razdružijo.

Tabela 2: Bilanca stanja za leta 2007, 2015 in 2018

	2007 (v EUR)	2015 (v EUR)	2018 (v EUR)
SREDSTVA			
Oprema	369.466	972.462	1.041.044
Neopredmetena sredstva	170.945	784.306	677.923
Finančne naložbe	76.062,919	166.338.636	185.758.793
Lastniški vrednostni papirji			
– razpoložljivi za prodajo	5.287.443	621.945	0
– po poštenu vrednosti	15.446.067	46.252	24.160
Dolžniški vrednostni papirji			
– razpoložljivi za prodajo	55.329.409	481,864	479,220
Posojila in terjatve, vključno z zavarovalnimi terjatvami	6.566.643	19.969,140	15.354.640
Terjatve za odloženi davek	529.504	0	0
Pozavarovalne pogodbe	60.927.791	65.862.756	76.043.640
Denar in denarni ustrezniki	12.389.382	8.288.339	9.403.096
Skupaj sredstva	157.016.648	290.706.874	329.215.657
KAPITAL			
Navadne delnice	31.770.322	2.364.563	2.364.563
Druge rezerve	3.668.574	3.729.236	4.048.419

Prenesene izgube	-26.762.690	-10.896.963	-211.784
Skupaj kapital	9.173.950	39.597.337	48.503.183
DOLŽNIŠKE OBVEZNOSTI			
Zavarovalne pogodbe	95.715.708	42.116.964	51.940.343
Rezervacije za druge obveznosti in stroške	125.780	791.288	1.011.376
Poslovne in druge obveznosti	51.777.545	54.056.293	68.225.859
Obveznosti za pokojninske plane	223.665	654.653	949.434
Skupaj dolžniške obveznosti	147.842.698	97.619.198	122.127.012
Skupaj obveznosti	157.016.648	290.706.874	329.215.657

Vir: Generali (2008, 2016, 2019)

6.4.2 Izkaz poslovnega izida Generalija

Glede na to, da so se vsako leto povečevali vsi prihodki, so se sorazmerno večali tudi odhodki, ki so se povečali za 234 %, tudi odhodki za škode in vsi drugi odhodki v zavarovalnici, kot so odhodki, namenjeni trženju, administraciji, pogodbam itd. Dober pokazatelj dobrega poslovanja zavarovalnice Generali je ta, da so se prihodki v obdobju od leta 2007 do leta 2018 povečali za 142 %, odhodki pa za 124 %.

Dobiček podjetja je bil v letu 2007 negativen. Prvo leto poslovanja z dobičkom je bilo leta 2009, kar je razvidno iz letnega poročila iz leta 2010. Nato se je do leta 2015 precej povečal. Od prvega pozitivnega leta do zadnjega obravnavanega leta je bila rast 5.362.595 EUR.

Če se prihodki povečujejo hitreje od odhodkov, podjetje ne rabi skrbeti za svoje pozitivno poslovanje. Ampak primerjava dobička v letu 2018 v primerjavi z dobičkom v letu 2015 kaže, da ni bilo tako. Pri odhodkih je bilo več odstopanj kot pri prihodkih. Prihodki so se povečali za 8.319.584 EUR oziroma za 9,53 odstotne točke. Pri odhodkih je razlika med letoma 2015 in 2018 še večja, 8.877.836 EUR oziroma 10,89 odstotne točke.

Tabela 3: Izkaz poslovnega izida za leta 2007, 2015 in 2018

	2007 (v EUR)	2015 (v EUR)	2018 (v EUR)
Bruto prihodki od zavarovalnih premij			99.211.781
	48.830.142	89.812.561	
Neto pozavarovalni del prihodkov od premije	-7.560.587	-	-
		24.366.738	25.277.989
Prihodki od zavarovalnih premij			71.720.271
	21.269.555	65.862.755	

Prihodki provizij iz naslova zavarovalnih pogodb		5.065.544	3.935.175
	817.728		
Donos naložb		6.332.550	4.872.798
	2.813.902		
Neto vrednost realiziranih dobičkov finančnih naložb	563.809		
Neto poštena vrednost dobičkov finančnih naložb izmerjenih po pošteni vrednosti preko poslovnega izida	–	46.252	24.160
	219.487		
Drugi poslovni prihodki		6.742.349	6.340.494
	10.767.873		
Prihodki		78.937.654	87.257,238
	36.013.380		
Odhodki za škode in sprememba zavarovalno-tehničnih rezervacij	–	–	–
	36.172.676	33.800.376	39.296.696
Odhodki za škode in spremembe škodnih rezervacij, ki bremenijo pozavarovatelja/sozavarovatelja	–	–7.079.145	–7.307.375
	20.788.079		
Odhodki za škode	–	–	–
	15.158.658	33.800.376	39.269.695
Stroški pridobivanja zavarovalnih in finančnih pogodb	–	12.861.538	
	2.669.774		–
			14.384.617
Stroški trženja in administracije	–	–	–
	15.587.700	25.385.200	29.351.600
Ostali drugi odhodki	–	–	–795.645
	2.977.570	438.106	
Odhodki	–	–	–
	36.393.702	72.628,591	81.506,427
Rezultat iz poslovanja			
Dobiček pred obdavčitvijo	–	6.309.063	5.750.811
	380.322		
Čisti dobiček obdobja	–	5.556.622	4.666.056
	380.322		

Vir: Generali (2008, 2016, 2019)

7 FINANČNA ANALIZA

Pri pripravi finančne analize je treba poleg analize poslovanja podjetja vključiti tudi analizo s kazalniki. Gre za relativna števila, ki jih dobimo z delitvijo dveh kategorij, ki sta enake ali različne vrste, vendar morata biti med seboj primerljivi. Glede na to, kakšna je povezava med kategorijama, ločimo tri vrste kazalnikov: indekse, koeficiente in stopnjo udeležbe (Zadravec, 2003, str. 149).

Finančna analiza je najpomembnejša analiza. Zaradi nje imajo korist tako podjetje kot tudi delničarji, poslovni partnerji, investitorji in drugi. Pri finančni analizi smo bili osredotočeni na osnovne kazalnike, kot so dobičkonosnost, donos na lastniški kapital, gospodarnost in zadolženost, torej tiste, ki podjetju ob koncu leta najbolje pokažejo njihovo stabilnost in učinkovitost odločitvenih postopkov uprave. V diplomskem delu so najbolj pogosto uporabljeni naslednji finančni podatki: dobiček, prihodki in odhodki. S takimi finančni analizami ima podjetje hiter vpogled v poslovanje preteklega leta ali tudi v mesečno poslovanje.

7.1 DOBIČKONOSNOST

Kazalnik dobičkonosnosti nam pove, ali je podjetje delalo z izgubo ali z dobičkom glede na celotne prihodke. Koeficient, ki je pod vrednostjo 0, pomeni, da je podjetje v določenem obdobju poslovalo s čisto izgubo. Z vidika lastnikov družbe je to najpomembnejši poslovni podatek, ki prikazuje čisti dobiček po prihodkih. Torej je podatek dobičkonosnosti najbolj pomemben za lastnike in teoretično tudi za investitorje ter poslovne partnerje, ker lahko iz njega lahko razberemo, kako uspešno je podjetje.

Tabela 4: Dobičkonosnost podjetja Generali

Leto	Dobiček (v EUR)	Prihodki (v EUR)	Kazalnik
2007	-380.322	36.013,380	-0,011
2015	6.309,063	78.937,654	0,08
2016	4.796,579	81.970,647	0,059
2017	3.399,223	86.857,335	0,039
2018	5.750,811	87.257,238	0,066

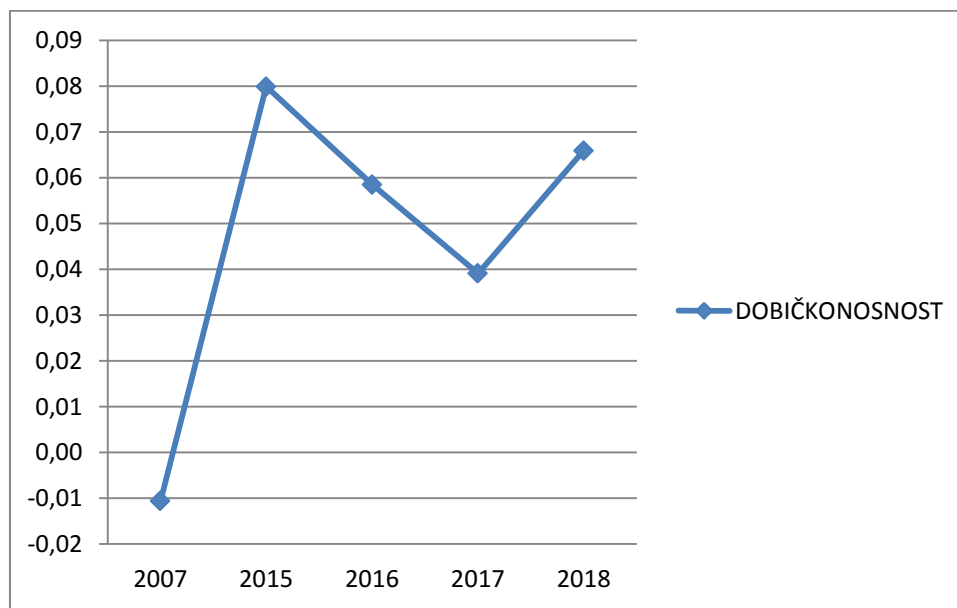
Vir: Generali (2008, 2016, 2017, 2018, 2019)

Pokazatelj kazalnika je razmerje med čistim dobičkom in prihodki, ki jih ima podjetje. Podatek čistega dobička je lahko vzeti iz dejanskega čistega dobička ali kot poslovni izid pred obdavčitvijo. Iz slednjega so vzeti naši podatki. S tem je izražena dejanska uspešnost uporabe ponujene storitve in tako kazalnik bolj natančno definira, kako podjetje posluje.

S tem kazalnikom opazujemo dobičkonosnost podjetja. Če želi podjetje pozitivno dobičkonosnost, mora biti vrednost kazalnika pozitivna, torej višja od 0. Kazalnik je pokazatelj, koliko čistega dobička oziroma čiste izgube se je ustvarilo na vsako posamezno enoto v določenem letu na 100 denarnih enot doseženih prihodkov podjetja. V našem primeru je denarna enota izražena v EUR.

Najslabše obravnavano leto je bilo leto 2007, ko je na 100 denarnih enot prihodka preseglo najnižjo raven. Torej je podjetje poslovalo z izgubo. Višji kot je koeficient, manjša je verjetnost za finančne težave. Zato je bilo prvo leto po finančni krizi, leto 2015, bolj optimistično kot leto 2007. Če primerjamo, je med tema letoma tudi največ odstopanja deleža dobička, in sicer 9,1 %. Ta podatek se lahko šteje kot smiseln, saj je med tema letoma minilo sedem let. Medtem ko so se iz leta v leto prihodki znatno povečevali, se je od leta 2015 do leta 2018 dobiček zmanjševal, kar pomeni, da je opisani koeficient padel z osmih denarnih enot na skoraj šest oziroma bolj natančno 6,59 % od celotnih prihodkov.

Grafikon 5: Dobičkonosnost podjetja Generali

Vir: lasten, tabela 4

7.2 DONOS NA LASTNIŠKI KAPITAL

Donos na lastniški kapital (Return On Equity, ROE) kombinira ustvarjeni dobiček s kapitalom podjetja. Pove nam, koliko denarja podjetje ustvari za vsako vloženo enoto denarja v podjetje. Večji kot je odstotek tega kazalnika, večja je vrednost podjetja. Z njim dobimo odgovor na vprašanje, koliko odstotkov od vrednosti kapitala predstavlja vrednost ustvarjenega dobička. Donos na kapital je smiselno primerjati med sabo samo za podjetja, ki so iz iste panoge.

Tabela 5: Donos na lastniški kapital podjetja Generali

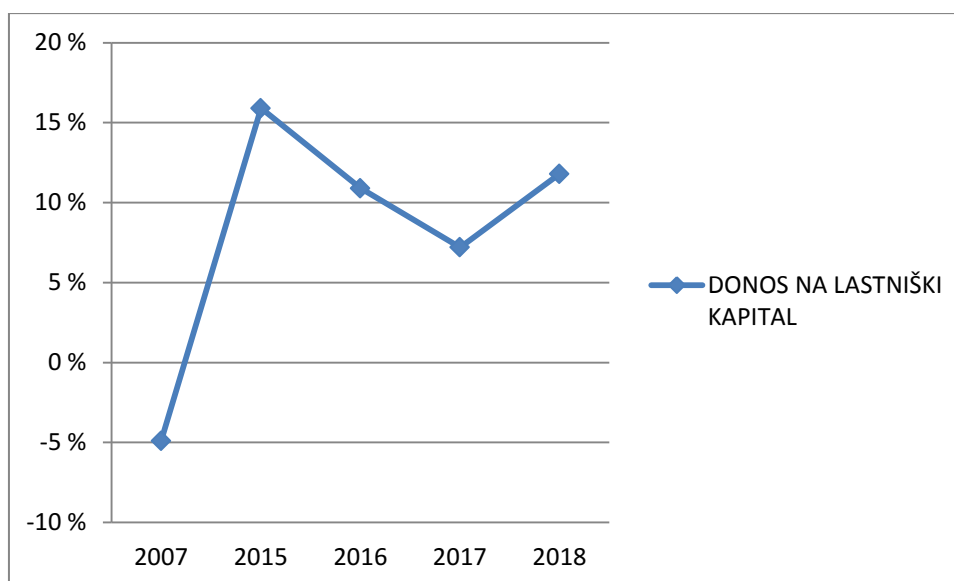
Leto	Dobiček (v EUR)	Lastniški kapital (v EUR)	%
2007	-380.322	8.676,206	-4,90
2015	6.309,063	39.597,337	15,90
2016	4.796,579	44.036,639	10,90
2017	3.399,223	46.948,571	7,20
2018	5.750,811	48.503,183	11,80

Vir: Generali (2008, 2016, 2017, 2018, 2019)

Lastniški kapital so sredstva, ki jih lastniki vložijo v podjetje. To so lahko tudi nematerialne stvari, kot so zemljišča, oprema, zgradbe. Kapital je možno povečati, a to ni nujno potrebno. Donos na lastniški kapital je kazalnik, ki nam pove, kolikšen je ustvarjeni dobiček glede na vloženi kapital. Najmanjša donosnost je skladna z vrednostjo lastniškega kapitala v podjetju. Kazalnik kaže vrednost dobička, ki ga lahko posamezno podjetje ustvari glede na vložene vire, ki jih zagotavljajo delničarji. Lahko je tudi manjši od omenjenega kapitala, a potem ne govorimo več o donosnosti. Kot je razvidno iz tabele 5, je bil kazalnik negativen samo v letu 2007. V tem letu je bil tudi dobiček negativen, zato je povsem logično, da je bilo tako.

Donos na lastniški kapital se izračuna z razmerjem med dobičkom in lastniškim kapitalom, pri čemer mora biti za dobre rezultate dobiček čim večji in lastniški kapital čim manjši. Velika razlika je med letoma 2008 in 2015. Pri slednjem je tudi najvišja donosnost izmed obravnavanih let. V zadnjih štirih obravnavanih letih je najnižji delež, to je 7,20 %, leta 2017, kjer je zabeležen najmanjši dobiček in tudi lastniški kapital je večji kot leto poprej, zato tudi tako slab donos v tem letu. Padeč donosa, in to kar za 8,70 odstotne točke, pa je bil od leta 2016 do leta 2017 zaradi zelo velikega, pravzaprav vsako leto vse višjega lastniškega kapitala, zvišal se je za 7.351,234 EUR, in vsako leto manjšega dobička. Razlika v teh letih je 2.909,833 EUR. V letu 2018 se je delež kazalnika kljub večjemu lastniškemu deležu povečal za 4,6 %. Tu je imel dobiček veliko vlogo pri rezultatu. Vzrok za to, da je leta 2018 dobiček tako zrastel, je v tem, da so prihodki večji in odhodki manjši v letu poprej, kar je razvidno v tabeli 6. Da donos kaže čim višje rezultate, mora biti dobiček čim večji, in tudi če lastniški kapital ostaja približno vsako leto enak. A visok koeficient donosa lahko pomeni tudi veliko tveganje. To pomeni, da ni tako velikega lastniškega kapitala, ampak več zadolževanja, najmanjša kreditov oziroma financiranje iz drugih virov, ki imajo lahko kratkoročno obdobje vračila denarja.

Grafikon 6: Donos na lastniški kapital podjetja Generali

Vir: lasten, tabela 5

7.3 GOSPODARNOST

Druga beseda za gospodarnost je ekonomičnost. Kot že izračun pove, gre za to, kakšno je poslovanje, ko odštejemo odhodke od prihodkov. Ustvarjene učinke pa primerjamo s porabo vseh prvin poslovnega procesa. Torej ali so inputi in outputi racionalni in gospodarni. Večji kot je prihodek, boljše kaže podjetju. Koeficient mora biti večji od 1, če želimo, da je gospodarnost pozitivna.

Tabela 6: Gospodarnost podjetja Generali

Leto	Prihodki (v EUR)	Odhodki (v EUR)	Koeficient
2007	36.013.380	36.393,702	0,989
2015	78.937,654	72.628,591	1,086
2016	81.970,647	77.174,068	1,062
2017	86.857,335	83.458,112	1,04
2018	87.257,238	81.506,427	1,07

Vir: Generali (2008, 2016, 2017, 2018, 2019)

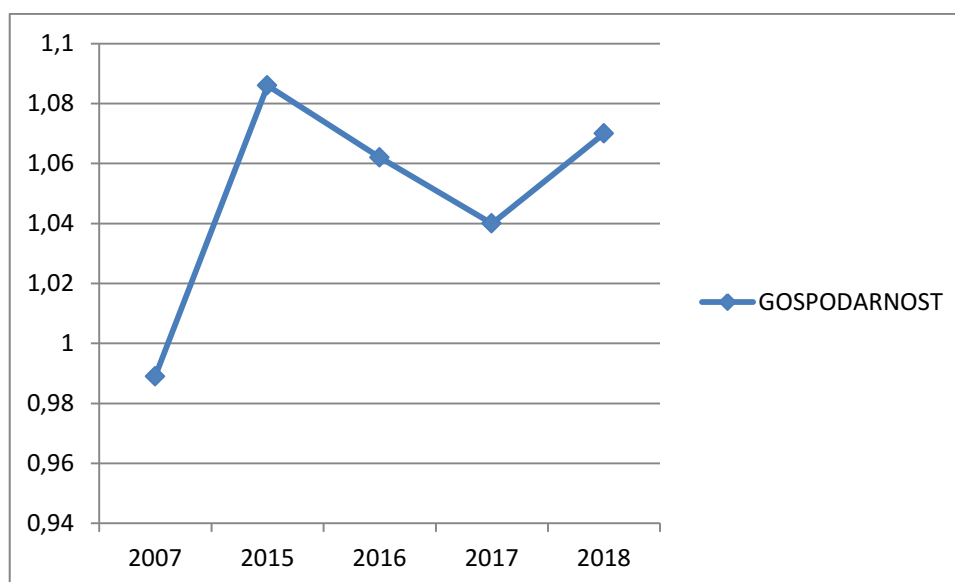
Gospodarnost nam pokaže, koliko prihodkov je podjetje zaslužilo na vsakih 100 denarnih enot odhodkov, v našem primeru je ta denarna enota EUR. Podjetje lahko šteje kot uspešno, ko je kazalnik nad 1, oziroma podjetje ni gospodarno, če je kazalnik pod 1. V teoriji se lahko zgodi, da so odhodki enaki prihodkom, v praksi pa je to manj verjetno. Opisani rezultat bi nam pokazal, da smo ustvarili toliko denarnih enot, kot smo jih porabili.

Torej če želimo gospodarno poslovati, morajo biti prihodki višji kot odhodki, kar se je v naših rezultatih pokazalo le v letu 2007. Za to leto je do pozitivnega rezultat manjkalo le 0,011 odstotnih točk oziroma bi morali biti prihodki višji ali odhodki nižji vsaj za 380.322 EUR. Ker so odhodki bili višji kot prihodki, je podjetje leto 2007 zabeležilo kot negospodarno. To leto obravnavamo kot predkrizno leto in tukaj je zelo dobro razvidno, kakšen vpliv je kot tako imelo na gospodarnost.

V letih od 2015 do 2018 je koeficient nad 1, kot lahko vidimo v tabeli 6, kar pomeni, da je podjetje poslovalo gospodarno. V obdobju pred in po krizi je bil zelo velik skok koeficienta, za 0,097 odstotnih točk. Če v letu 2015 primerjamo prihodke in odhodke, vidimo, da je razlika zelo velika v primerjavi teh dveh postavk v letu 2007.

V letih 2016 in 2017 je bil glede na leto 2015 padec gospodarnosti. Obe postavki sta se sicer višali, a so se odhodki višali hitreje kot prihodki, kar podjetju ni v korist.

Grafikon 7: Gospodarnost podjetja Generali

Vir: lasten, tabela 6

7.4 ZADOLŽENOST

Zadolženost je denar, ki ga poseduje podjetje, a ga v danem trenutku ne moremo prišteti k dobičku oziroma h kapitalu podjetja. Ta kazalnik nam pokaže, v kolikšni meri se podjetje financira s sredstvi tujega izvora. Vzrok za zadolženost so v veliki meri slabe pretekle odločitve, ki jih je sprejemalo podjetje. Najvišja stopnja zadolženosti je 40 % oziroma 0,4 odstotne točke, kar je nad to mejo, pomeni za poslovanje podjetja preveliko tveganje.

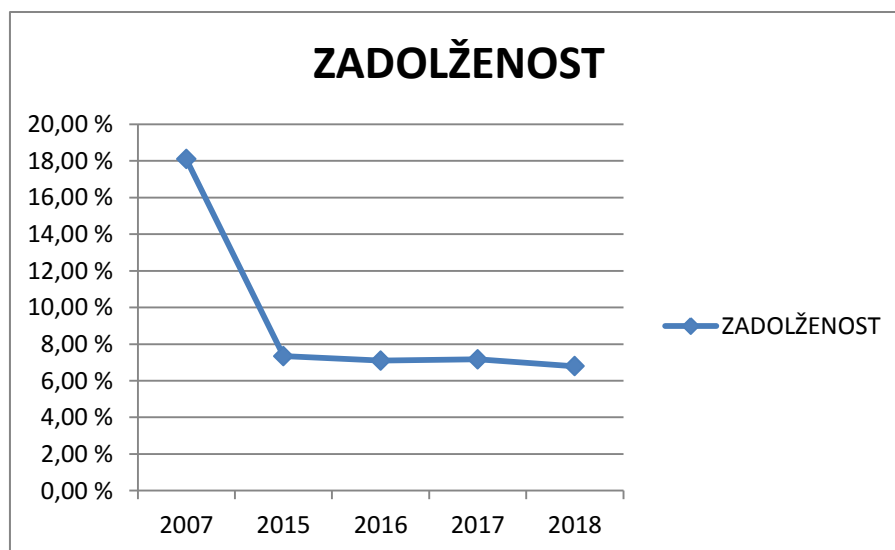
Tabela 7: Zadolženost podjetja Generali

Leto	Obveznosti (v EUR)	Kapital (v EUR)	%
2007	157.016,648	8.676,206	18,10
2015	290.706,874	39.597,337	7,34
2016	312.564,369	44.036,639	7,10
2017	336.404,809	46.948,571	7,17
2018	329.215,657	48.503,183	6,79

Vir: Generali (2008, 2016, 2017, 2018, 2019)

Za stopnjo zadolženosti ne moremo imeti negativnega predznaka, saj so kratkoročne in dolgoročne obveznosti vedno pozitivne, seveda ob predpostavki, da je v podjetju prisoten kapital. Kot je videti iz podatkov v tabeli 7, je bilo najbolj krizno obdobje leta 2007, ko je bila stopnja zadolženosti najvišja, 18,10 %. To je bilo leto, preden je nastopila gospodarska kriza. Ugotovimo lahko, da je že takrat vplivala na poslovanje. Rezultat tako velike zadolženosti so previsoke obveznosti v primerjavi s kapitalom. Delež zadolženosti se je v nadaljnjih osmih letih zmanjšal za več kot polovico, torej z 18,10 % na 7,34 %, kar pomeni 59,44 odstotnih točk nižanja. Z vsakim letom pozneje se je delež zadolženosti zmanjšal in se v zadnjem obravnavanem letu ustavil pri 6,79 %. Za čim nižjo stopnjo zadolženosti se morata postavki kapital in obveznosti spreminjati obratno sorazmerno, pri čemer morajo obveznosti biti čim nižje in kapital čim višji. Z vidika dolgoročnega poslovanja podjetja Generali in ob dejstvu, da je zdrava meja zadolženosti pod 40 %, lahko trdimo, da opazovano podjetje zelo dobro posluje, glede na to, da se je kazalnik zadolženosti v devetih letih zmanjšal za 11,31 %, a ga vseeno označimo kot zadolženo, saj ima podjetje dolgove.

Grafikon 8: Zadolženost podjetja Generali

Vir: lasten, tabela 8

8 ZAKLJUČEK

Ko smo zbrali vse podatke o podjetju, smo jih najprej razvrstili po posameznih letih in jih zapisali po letih. Na voljo smo imeli letna poročila, ki so tudi javno objavljena na spletni strani podjetja Generali. Iz teh podatkov smo izdelali finančno analizo štirih kazalnikov: dobičkonosnosti, donosa na lastniški kapital, gospodarnosti in zadolženosti. Izbrane kazalnike smo obravnavali s teoretičnega kot tudi s praktičnega vidika. Za izračun izbranih kazalnikov smo uporabili podatke podjetja Generali, zbrane v letnih poročilih.

Analiza podjetju omogoča pravilno in predvsem pravočasno sprejemanje izboljšav in ukrepov. Z njo se lahko podjetje pravilno pripravlja na ukrepe, saj lahko le pravočasno ukrepanje reši stabilnost ali celo obstoj podjetja.

Namen diplomskega dela je bil analizirati poslovanje podjetja Generali leta 2007 in obdobja med letoma 2015 in 2018. Ker je glavna dejavnost opazovanega podjetja zavarovalništvo, smo bili pri raziskovanju še posebej pozorni na dejstvo, da se zavarovalnice pri svojem poslovanju srečujejo z različnimi tveganji. Glavno tržno tveganje na področju premoženjskih zavarovanj so škodni rezultati, kar je še posebej značilno za slovenski trg. Za zavarovalnice, ki delujejo na slovenskem trgu, so škodni rezultati pomembni predvsem v določenih zavarovalnih vrstah, kot je denimo splošna odgovornost v primeru zavarovanja avtomobilskega kaska.

Prav tako velja izpostaviti, da se skozi leta spreminja donosnost različnih vrst zavarovanj. Kot so pri Generaliju posebej poudarili že leta 2007, so življenjska zavarovanja za zavarovalnice donosna, če je trend provizijskih stopenj zastopniških in posredniških družb stabilen. Višanje provizijskih stopenj bo v prihodnosti vplivalo na zmanjšanje donosnosti zavarovanj in od zavarovalnic zahtevalo višje predfinanciranje, predvsem v primerih, ko je cilj zavarovalnice rast premij. Zavarovalnice sicer ekonomska tveganja obvladujejo s stalnim spremljanjem donosnosti produktov in z načrtnimi ukrepi predvsem na področju zavarovalne tehnike ter prodaje, in tako je tudi pri podjetju Generali.

Leta 2015 je za zavarovalnico glavno tržno tveganje predstavljalo zmanjšanje povpraševanja po zavarovalnih produktih, kar so pri Generaliju označili kot posledico splošnega gospodarskega okolja, močne cenovne konkurence predvsem na področju avtomobilskih zavarovanj in škodnih rezultatov ter naravnih katastrof (Generali, 2016).

Za stabilno poslovanje zavarovalnice je pomembno pozornost usmeriti tudi v izpostavljenost kreditnim in likvidnostnim tveganjem. Do kreditnega tveganja pride predvsem v primerih obročnih plačil premije, medtem ko je likvidnostno tveganje odvisno od strateških vlaganj in finančnih naložb.

Za opazovano obdobje lahko rečemo, da kreditno kot likvidnostno tveganje nista bili veliki. Kreditno predvsem zaradi neprevladujočega deleža pravnih oseb v portfelju zavarovalnice in možnosti uporabe novih instrumentov, medtem ko je likvidnostno tveganje podrejeno standardom skupine Generali, ki dodatno omejujejo vrste dovoljenih naložb v vrednostne papirje najvišje bonitete in sklepanje pozavarovalnih pogodb s točno določenimi pozavarovalnicami. Poleg spektra instrumentov za obvladovanja tveganj so za zavarovalnice pomembne tudi analize vrednosti in profitabilnosti življenjskih zavarovanj na področju življenjskih in premoženjskih zavarovanj predvsem z vidika nadzora finančnih ter naložbenih tveganj.

S to analizo smo ugotovili, da se podjetje širi in raste, in sicer v finančnem kot tudi v kadrovskem smislu, kljub temu da dobiček nobeno leto ni stabilen v pozitivnem smislu. Izgube iz preteklih let naj bi zavarovalnica v prihodnjih letih pokrila s pričakovanim dobičkom. Da je v zavarovalništvu prisotno nihanje poslovnega izida, smo razbrali v vseh obravnavanih letnih poročilih zavarovalnice, medtem ko smo se v analizi zaposlenih prepričali, da se podjetje širi tako z vidika števila zaposlenih kot števila poslovalnic in navsezadnje tudi z vidika prodanih zavarovalnih polic. Politiko poslovanja, kot jo ima Generali, d. d., je treba ohranjati tudi v prihodnje. V rezultatih pa je treba najti rezerve in iz njih poskušati iztržiti še boljše rezultate.

Na začetku diplomskega dela smo zapisali dve tezi. Prvo lahko delno potrdimo, medtem ko lahko drugo potrdimo v celoti. Prvo hipotezo lahko delno potrdimo zato, ker gospodarska kriza za zavarovalništvo ni edini dejavnik tveganja. Skozi analizo letnih poročil Zavarovalnice Generali se je namreč izkazalo, da na poslovni izid vplivajo zneski škod, ki pa so posledica ekstremnih vremenskih razmer, kar je posebej značilno za slovenski trg.

Na osnovi prihodka od premij zavarovanj, ki je glavni vir prihodka zavarovalnic, lahko sprejmemo drugo hipotezo. Ljudje se namreč vedno bolj bojijo za svoje premoženje, zato se tudi vse več odločajo za sklenitev zavarovanja. Največji razlog za sklenitev so vremenski pojavi in naravne nesreče, ki za posameznike in pravne osebe predstavljajo vse večje tveganje.

Pri pisanju diplomskega dela smo se soočili s težavo različno razčlenjene bilance stanja za leto 2007 v primerjavi z drugimi leti. Enaka težava se je pokazala tudi pri izkazu poslovnega izida. Diplomsko delo smo napisali z vsemi razpoložljivimi podatki. Če bi imeli možnost vpogleda v enake parametre v vseh obravnavanih letih, bi lahko poslovanje podjetja obravnavali še bolj poglobljeno.

Diplomsko delo bi lahko zastavili širše, če bi analize razčlenili še s katerim finančnim kazalnikom, kot je so na primer obvladovanje tveganj, bonitetna ocena in likvidnost.

Glede na to, da je podjetje Generali največja tuja zavarovalnica v Sloveniji, bi bilo smotrno primerjati Generali z največjo slovensko zavarovalnico, Triglav d. d. Tako bi lahko ugotovili največje razlike in odstopanja poslovanja in ali ima vpliv na odločitev sklenitve zavarovanja tudi to, kje je sedež podjetja.

LITERATURA IN VIRI

LITERATURA

- Bahun, D. & Rojc, E. (2006). *Človeški viri – kapital podjetja*. Velenje. Pozoj.
- Boncelj, J. (1983). *Zavarovalna ekonomika*. Maribor: Založba Obzorja.
- Flis, S. (1999). *Zbrani spisi o zavarovanju. IV. knjiga*. Ljubljana: Slovensko zavarovalno združenje, GIZ.
- Ivanjko, Š. (1999). *Uvod v zavarovalno pravo*. Maribor: Pravna fakulteta.
- Ivanuša-Bezjak, M. (2006). *Zaposleni – največji kapital 21. stoletja*. Maribor: Pro-Andy.
- Koletnik, F. (2006). *Proučevanje (analiziranje) računovodskih izkazov*. Maribor: Univerza v Mariboru, Ekonomsko-poslovna fakulteta.
- Lipičnik, B. (1998). *Ravnanje z ljudmi pri delu*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
- Mramor, D. (1993). *Uvod v poslovne finance*. Ljubljana: Zbirka Manager.
- Pavliha, M. (2000). *Zavarovalno pravo*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
- Robnik, L. (1996). *Poslovne finance*. Ljubljana: Zveza ljudskih univerz Slovenije.
- Slovar slovenskega knjižnega jezika*. (1994). Ljubljana: DZS.
- Škufca, F. (2000). Sto let slovenskega zavarovalstva. V *Dnevi slovenskega zavarovalništva: zbornik referatov* (str. 63–83). Ljubljana: Slovensko zavarovalno združenje.
- Zdravec, R. (2003). *Zaključni računi po novem*. Ljubljana: Primath.
- Žnidarič, B. (2004). *Zavarovalništvo in varnost: zavarovalništvo kot mehanizem zagotavljanja varnosti posameznika v sodobni družbi*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede, Slovensko zavarovalno združenje.

VIRI

- Generali. (2008). *Letno poročilo 2007*. Pridobljeno s https://www.generali.si/fileadmin/fileadmin_star/user_upload/generali.si/test/Datoteke/Letna_porocila/LP_IFRS_2007_v64__slo_.pdf
- Generali. (2016). *Letno poročilo 2015*. Pridobljeno s https://www.generali.si/fileadmin/O_druzbi/Letno_porocilo/GeneraliLetnoPorocilo2015www.pdf
- Generali. (2017). *Letno poročilo 2016*. Pridobljeno s https://www.generali.si/fileadmin/O_druzbi/Letno_porocilo/Generali_LetnoPorocilo-2016-SLO-PREVIEW_12_za_www.pdf

- Generali. (2018). *Letno poročilo 2017*. Pridobljeno s https://www.generali.si/fileadmin/O_druzbi/Letno_porocilo/generali-LetnoPorocilo-2017-SLO-14.pdf
- Generali. (2019). *Letno poročilo 2018*. Pridobljeno s https://www.generali.si/fileadmin/O_druzbi/Letno_porocilo/Generali_2018-SLO.pdf
- Moj denar. (2012). *Kaj je zavarovanje, pojem zavarovanja*. Pridobljeno s <https://www.mojdenar.com/zavarovalnistvo/ponudba.asp?language=&dokument=52>
- Računovodja. (b.d.). *Slovenski računovodski standardi 2001*. Pridobljeno s <https://www.racunovodja.com/doc/rs12.asp>
- SZZ. (2007). *Statistični zavarovalniški bilten 2007*. Pridobljeno s <https://www.zav-zdruzenje.si/wp-content/uploads/2017/11/Statisti%C4%8Dni-zavarovalni%C5%A1ki-bilten-2007.pdf>
- SZZ. (2015). *Statistični zavarovalniški bilten 2015*. Pridobljeno s <https://www.zav-zdruzenje.si/wp-content/uploads/2017/10/Statistični-zavarovalniški-bilten-2015.pdf>
- SZZ. (2016). *Statistični zavarovalniški bilten 2016*. Pridobljeno s <https://www.zav-zdruzenje.si/wp-content/uploads/2017/10/Statisticni-zavarovalniski-bilten-2015.pdf>
- SZZ. (2017). *Statistični zavarovalniški bilten 2017*. Pridobljeno s <http://szb.zav-zdruzenje.si/arhiv/2017/>
- SZZ. (2018). *Statistični zavarovalniški bilten 2018*. Pridobljeno s <http://szb.zav-zdruzenje.si/arhiv/2018/>
- SZZ. (2019). *Statut*. Pridobljeno s <https://www.zav-zdruzenje.si/wp-content/uploads/2017/08/STATUT-18.4.2017.pdf>
- SZZ. (b.d.). *O nas*. Pridobljeno s <https://www.zav-zdruzenje.si/zdruzenje/o-nas/>
- Zakon o zavarovalništvu (ZZavar-1). Uradni list RS, št. 93/15 in 9/19.